Ч. 243 (14.787). Львів, четвер 4. листопада 1937 Opłata pocztowa uiszczona gtówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Легіон. Праге „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Четвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Німеччина зажадає всіх своїх давніх кольоній?

Намісник Баварії фон Епп, заявив, що правні постанови, серед яких Німеччина втратила кольонії, вже перестали обовязувати і що Німеччина не вважає себе звязаною мандатовою кольоніяльною системою, яку створила Ліга Націй.

В закордонних політичних колах вносять з того, що мін. Гебельс небавом виголосить велику промову у справі кольоній, а Гітлер зложить урядову заяву в райхстагу. Вони мабуть заявлять, що відтепер уважають ситему кольоніяльних мандатів безправною й не вважають давних німецьких кольоній мандатовими територіями.

В Парижі розійшлися чутки, що Німеччина, задумує односторонньо виповісти статті 119—127 версайського договору, на основі яких позбавлено Німеччину кольоній. Крім того Гітлер має заквестіонувати мандатові постанови Ліги Націй, зокрема відмовити Л Н. права диспонувати колишніми німецькими кольоніями.

В льондонських політичних колах ці вістки не зробили більшого враження. Офіційні чинники підкреслюють, що такий виступ Німеччини не мав би практичного значіння. Колиб Німеччина була членом Ліги Націй, тоді моглаб переформувати ревізію мандатних постанов на основі ст. 19. пакту Ліги. Мін. Іден порушив у вчорашній промові в палаті громад справу німецьких кольоніяльних ревіндикацій, заявляючи іронічно, що коли Італія підтримує німецькі домагання, нехай сама відступить Німеччині частину кольоній, здобутих у світовій війні.

ІТАЛІЙСЬКА ВІДПОВІДЬ.

По промові Ідена в Італії запанували протианглійські настрої. Вся преса гостро атакує Англію.

„Ля Трібуна", називає промову Ідена „документом нового британського егоїзму". „Лявоpo Фашіста" бачить у ній доказ марної брит. інтелігенції. Промова Ідена в нічому не змінить становища Італії, яка — як сигнатар версайського договору — підтримає домагання Німеччини у справах кольоній. „Якщо Гітлер проголосить у найближчому часі, що давні німецькі кольонії це власність Німеччини, тоді Італія всеціло підтримає його".

Офіційна „Інформаціоне Діпльоматіка" пише: „Отже на думку мін. Ідена вина Італії полягає в тому, що вона у світовій війні стала на бік Антанти, що спільно перемогла, що довершила національного обєднання та що власними силами здобула кольоніяльну імперію. Аргументація мін. Ідена не має вартости. Італія може свобідно й обєктивно висловитися про справедливі кольоніяльні домагання Німеччини саме тому, що нічого від Німеччини не взяла".

„Трібуна" пригадує Іденові, що німецькі кольонії не перейшли на власність Англії та Франції — лише під мандат Ліги Націй і ждуть на остаточне вирішення своєї долі. Кожний уряд має право виступити в обороні консолідації европейського миру; це й робить Італія, безкорисно піддержуючи справедливі домагання Німеччини.

Брюссельська конференція дає вигляди на порозуміння.

Від учора йдуть вступні розмови між учасниками конференції 9-ох держав у справі процедури конференції. Підчас наради, що відбулась учора в год. 17. у присутности бельгійського міністра закордонних справ Спака, британського — Ідена, французького — Дельбоса та американського представника Дейвіса виявила, що між ними нема поважніших розбіжностей. Бельгійський міністр погодився бути предсідником конференції.

УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Голова британської делеґації, мін. Іден приїхав у вівторок передполуднем до Брюсселі. На залізничому двірці привитав його мін. Спак.

Велика китайська делеґація під проводом амбасадора в Парижі, приїхала літаком, у ній є китайські амбасадори в Льондоні і Брюсселі та представник Китаю при Лізі Націй. Китайська делеґація перенесла своє бюро пропаґанди з Женеви до Брюсселі. Під вечір приїхав французький міністр Дельбос, комісар Літвінов і амбасадор Потьомкін.

Неприявність делеґацій Японії, Німеччини та італійського міністра закордонних справ Чіяна, дали брюссельській конференції трохи **односторонній характер.** Припускали, що вона зведеться до безпосередніх розмов між Іденом, Дельбосом і Чіяном також у інших справах.

Важна є участь Злучених Держав Америки в конференції і приявність їхнього представника амбасадора Нормана Дейвіса.

Конференція почалася в середу в год. 11.

ЯПОНІЯ ПРИЙМЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО?

Вчора пополудні говорили у Брюсслі, що Японія евентуально погодилась би на посередництво деяких держав щодо припинення воєнних операцій у Китаю.

На запит у цій справі японська амбасада заявила, що дотепер не дістала вона від свого уряду ніякої інструкції в цій справі.

АМЕРИКАНЦІ ВТІКАЮТЬ З КИТАЮ.

Державний департамент Злучених Держав подає, що від початку далекосхідньої війни з Китаю евакуовано 4.561 американських громадян; залишилось там тепер ще 1802-ох американців.

Льондон наладнує дипльоматичні взаємини з Бурґосом?

Як подають з добре поінформованих льондонських кол, британський уряд хоче в найближчому часі увійти в дипльоматичні взаємини з еспанським національним урядом. Він його не визнав би, лиш акредитував би при ньому окремого дипльоматичного аґента, що мав би деякі компетенції дипльоматичного представника, крім того вів би економічні, пашпортові та інші консулярні справи.

Такого самого аґента мав би національний уряд у Льондоні.

Кому сором за ті цифри?

УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО ЗАЛИШЕНЕ САМОМУ СОБІ.

Варшава, кінець жовтня.

Кільканацять тисяч чеків дістало в цих днях українське громадянство за посередництвом своєї преси. Чеки розіслав Краєвий Комітет Допомоги Українському Студентству з просьбою складати жертви на фонд допомоги академічній молоді. Скільки тих чеків вернеться назад до комітету, якою цифрою висловиться сума загального впливу з жертв?

Та не про ті цифри хочемо говорити. Безперечно вони цікаві і повчальні, але є цифри ще цікавіші, більш проречисті, цифри, що мають свою особливу, тривожну тонацію.

На польському видавничому ринку появилися цими днями нові цікаві статистичні публікації, державні і приватні. Є це крім малого статистичного річника ще й такі статистичні праці на академічно-студійні теми: цикль брошур Комітету Студій Т-ва Приятелів Академічної Молоді за редакцією Адама Пясецького, статистика шкільництва 1935-36, видання Головного Статист. Уряду й Атляс вищого шкільництва д-ра Г. Вітліна.

Згадані основні і цікаві праці обговорюють та насвітлюють важливу проблему високих студій у найріжніших сплетах статистичних комбінацій. Є там дані про напрямні студій і число слухачів, час дипльомантів, пол академічної молоді, її засоби до життя, суспільне середовище, зацікавлення одиниць, гігієна і багато-багато інших. Але нас цікавить передовсім рубрика: **національний склад** і їй власне хочемо присвятити дещо більше уваги. Можемо оперувати, на жаль, тільки даними з 1934-35 акад. року.

На 48.071 студентів число тих, що подали польську мову як матірну було — 41.360, українську — **1.434**, білоруську — 198, жидівську — **3.339**, німецьку — 550, литовську — 118, інші 1.072.

Відомий політичний тижневик „Зачин" зложив собі для більшої прозорости таку табличку:

Матірна мова	У %% загалу студентства	Мовний склад загалу населення держави в %%
польська	86,1	68,9
українська	2,9	**10,1**
білоруська	0,4	3,1
жидівська	6,9	**8,9**
німецька	1,2	2,3
інші	2,5	**7.0**

Цікаві факти у цій дійсно **холодній від прозорости** таблиці заналізував „Зачин" такими завагами:

1) „Або свідомість польщини в інтелигентських верствах меншин є більша, ніж у загальній суспільній масі. 2) Або **студенти, вписуючись на вищі студії, подають польську мову як матірну з опортуністичних оглядів. 3) Або участь студентів національних меншин у вищих школах є менша від іхньої участи серед загалу населення краю".**

Перша завага — очевидно — неповажна (вона лише можлива в такій комбінації, якби на місце слова „свідомість" вставити „страх перед утратою посади"), друга буває досить часто практикована і веде в дійсности студентство до успіхів при іспиті та... **викривлювання душі**; у третій „Зачин" делікатно сказав, що він краще орієнтується у правдивій дійсности, ніж можна булоб догадуватись.

Та не відходімо від наших цифр. Але тому, що справа самовизначення студентством своєї матірної мови є справою субєктивною, перегляньмо ще й „обєктивні" дані, отже **віроісповідну статистику**, себто статистику, що признає теорію, згідно з якою людина є зложена не тільки з душі та тіла, але і з., метрики хрещення.

Згадана статистика виглядає так:

Віроісповідання	У % % загалу студенства	Віроісп. склад загалу населення держави
латинники	76,5	64,8
греко-кат.	**3,1**	**10,4**
православні	2,6	11,8
мойсеєве	14,8	9,8
евангел.	2,7	2,6
інші	0,3	0,6

З цього виказу ясно, яку велитенську перевагу мають студенти латинники та жиди, що представляють значно більший відсоток академічної молоді від пропорціонального відсотка населення. Такий стан очевидно можливий лише коштом греко-катол. та православного віроісповідання, що маючи в сумі 22,2 прц. населення держави (якже погодити цю урядову цифру з числом **10,1 прц.** українців?!), мусить вдоволитися **лише неймовірно мізерною цифрою 6 прц. (шість)** загалу студентства.

Коли ще сягнемо до дрібніших статистичних колюмн та в рубриці: **суспільна структура** слухачів вичитаємо під позицією: Ц III. (діти духовних, отже передовсім діти українського духовенства обох віроісповідань) — число **453**, то побачимо, що лише дві третини студентів-українців вийшли з несвященичих родин. А хто знає, скільки їх вийшло зі села, що творить у нас головний зруб населення?!

Скажіть, **чи може бути для нас страшніша лектура від урядової статистики?**

Але й цього питання не слід залишати в його страшній, принизливій для нас (і не тільки для нас!) реториці. Математика любить рахунок. У цифрах треба бути послідовним до кінця. Саме сьогодні появився офіційний комунікат міністерства освіти про признання на академічні стипендії в цім академічнім році 1,685.000 зол. Якщо реальна університетська і міністеріяльна політика була би льогічна при розподілі тої суми між поодинокі національні групи, то українське студентство повинно би дістати, скажім, більш-менше 3 прц. тої суми (цифра 2,9 прц. відноситься до 1934-35. р.), себто: **50.550 зол.** Колиб так було в дійсности (**фантазуємо теоретично**), то принявши висоту стипендії на 600 зол., **ми дісталиб аж 84 стипендії**, себто кожний пятнацятий студент користав би з державної запомоги. Але це все — на жаль — **фантазія**. Знаючи практику попередніх років сумніваємося, чи цифра українців-стипендистів перейде хоча першу десятку, себто 1/3 прц. Знаємо наприклад, що у варшавському університеті вже в цьому році ректорат відмовляє українцям навіть позичок. Може воно з одної сторони і краще, що наш студент крім студій мусить підготовлятися до боротьби із невідступною для нього нуждою, але одночасно і жаль змарнованих сил молодого покоління.

КТВ.

Сепаратизм у французькій північній Африці.

II. ВИЗВОЛЬНІ ЗМАГАННЯ ВІД УТРАТИ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ДО НИНІШНИХ ЧАСІВ.

Як це ми ствердили у вчорашньому числі, арабсько-берберійське населення французької північної Африки має свіжі та доволі багаті державницькі традиції; не диво, що воно не зовсім добре почувається під французьким кольоніяльним володінням.

Кольоніяльне володіння? — спитаєте — алеж у північній Африці Франція не має ніяких кольоній: Альжир — це заморська частина Метрополії, Туніс і Мароко — це тубольчі держави під володінням музулманських монархів.

Справді — формально кольоніяльну адміністрацію мають лише положені на пограниччі Сагари південні окраїни Альжиру, якими управляють військові команданти під зверхністю альжирського ґенерального ґубернатора (т. зв. „південні території"). Сам Альжир, як країна давно підбита і доволі сильно скольонізована французами (майже 1/10 населення) та добре загосподарована, ділиться — як і решта Франції — на департаменти, що через ґенерального ґубернатора підлягають паризькому міністерству внутрішніх справ та іншим міністерствам і не мають ніякого звязку з ресортом кольоній. Щож, коли музулманському населенню Альжиру не багато з того потіхи: на майже 6 міліонів населення Альжиру лише 800 тисяч французів, інших арійців та жидів є французькими **громадянами**; решта — всі туземці — це лише **піддані** Франції, без ніяких політичних прав.

Таке саме із обома протекторатами: паризький уряд репрезентують там не ґубернатори, лише ґенеральні резиденти, щось наче дипльоматичні представники, підчинені у Парижі не міністрові кольоній, лише закордонних справ. Тунісом володіє бей, Мароком — султан; оба вони мають власні уряди, герби, прапори і т. д. Щож, коли головою туніського уряду є... французький ґенеральний резидент, що рівночасно має теку закордонних справ; командант французьких військ у Тунісі є міністром військових справ і т. д.; лише кілька другорядних ресортів (віроісповідання, тубільче судівництво і т. п.) є в руках музулманських міністрів. Подібно зорґанізований і мароканський „уряд".

Така державність — це навіть не фікція. Вона може вдоволити султана і бея (що дістають з Парижа незгіршу пенсію), їхні двори та невеличку олігархію багатих нотаблів, але не загал населення ані тим менше національно свідому верхівку. Не диво, що поза Тунісом, який без ніякої реакції вложив голову у французьке ярмо, французька кольоніяльна адміністрація стрічала постійно збройний спротив. Зокрема завзято боронилось населення Альжиру, де після 1830. року приходилось майже кожне місто здобувати наступом. Щойно у шестій декаді минулого століття французи заволоділи менш-більш цілим краєм, зрештою населення підбитих просторів раз-у-раз підіймало повстання (1833, 1835, 1836, 1839, 1870).

Не легше пішло французам і з Мароком. Щоби піддати країну під протекторат, вистарчила згода султана і великодержав, але щоби справді нею заволодіти, треба було звести довшу кампанію, яка почалася 1912. року, а покінчилася щойно недавно. Французькі війська під командою славного маршала Ліоте змушували одно мароканське племя після другого до капітуляції. Вже здавалося, що Франція станула на мароканській землі твердою ногою, коли тимчасом 1921. року вибухло в еспанській частині Марока повстання під проводом відомого Абд ель Кріма, що переміг еспанців і 1925. року заатакував французький протекторат. Щойно у травні 1926. року перемогла обєднана 200-тисячна франко-еспанська армія Абд-ель Кріма, який піддався. Зрештою поодинокі племена не піддалися і боронили своєї незалежности ще навіть після 1930. року.

Залізна рука Франції, яка має чимало гуманности й лібералізму на експорт, але в кольоніях руководилися виключно суворою державною рацією, здавила на деякий час національний рух у Могребі. Правда — французька лівиця на сторінках преси і з парляментарних трибун нераз боронила туземців, зокрема утруднюючи завдання французького уряду й командування підчас війни проти Абд ель Кріма; це не мало більшого впливу на кольоніяльну адміністрацію, бо вона залишалась у руках здисциплінованого елементу правої орієнтації.

Та прийшов до влади „людовий фронт" і приніс повну руїну французького внутрішнього ладу та державної думки. Страйки й заворушення перекинулись і на альжирських французів, а це зовсім не піднесло престіжу метрополії в очах туземців. Уряд, ослаблений хвилею страйків та комуністичними інтриґами, не мав змоги коротко тримати кольоній і трохи звільнив режім.

Націоналістичні кола Могребу вихіснували ту передишку, той „фольксфронтовий параліж" французького окупанта, і зактивізували політичну працю; появилась низка політичних орґанізацій, що видвигнули домагання реформи устрою французької північної Африки, що дав би тубильчому населенню більше політичних вольностей та вплив на владу; появився проєкт, щоби зреорґанізувати Могреб на взір Сирії. Мароко — країна недавно і з трудом підбита та славна минулим, станула на першому місці в тому русі. Гасло боротьби за політичні права просякло в маси — крізь Мароко пішла хвиля віч та маніфестацій, що сягнула й Альжиру.

Французькі органи безпеки взялись арештувати провідників музулманського орґанізованого життя. Ревізії та допити дали сензаційний вислід: наскільки вірити загальниковим офіційним заявам та трохи ширшим пресовим вісткам, могребський націоналістичний рух має революційний характер. Комітет зложений із представників усіх трьох північно-африканських країн підготовлював збройне повстання в метою проголосити незалежність, прогнати французьку кольоніяльну адміністрацію з її коронованими прихвостнями та віддати султанський престіл провідникові націоналістів Аллялеві ель Фассі.

Події у французькій північній Африці найшли широкий відгук. Французька права преса, а за нею й деякі закордонні культуртреґери обурюючись на „невдячність темних туземців" супроти Франції, що принесла їм культуру і добробут, недвозначно натякають, що в тій цілій справі мачав руки „людовий фронт", Комінтерн і очевидно „одна посторонна держава". Закордонна преса не принесла ще досить вичерпуючих джерельних коментарів, що далиб нам повний образ теперішнього могребського націоналістичного руху. Яку ролю відіграв тут уряд „людового фронту" — про це ми згадували. Щодо Комінтерну, то відомо, що він серед музулманських народів веде складну політику, не лякаючися найдальших національних і навіть релігійних „ухилів" та підтримує незалежницькі змагання кольоніяльних народів. Без сумніву, іслямофільська політика Мусолінія мусіла найти у Могребі деякий відгук, як і в інших музулманських краях, без сумніву, на населення французького Марока робить враження положення їхніх земляків з того боку франко-еспанського кордону, які так добре почуваються під пануванням еспанського національного уряду, що не жаліють масово проливати за нього кров. Та це все здається не вистарчає, щоб уважати націоналістичний рух у Могребі, звязаний зі свіжою історичною традицією та релігійним світоглядом, інтригою якогось постороннього чинника.

(гал.)

Сповніть громадянський обовязок супроти українських інвалідів! Дайте поміч окалічілим воякам Українського Війська!

Чому припізнилася у нас перед світовою війною будова українського театру у Львові?

Хочу пояснити цей запит, бо наше громадянство цікавиться цією справою — не тому, щоб допомогти до її розвязки, але вже з надсердя кидається на кого попаде; а це чейже не помагає до доброго діла, але дорешти зражує людей доброї волі, що в тяжких обставинах шукають шляхів до полагоди тої справи, яка безперечно має велике значіння для нас усіх.

Вже у 1864. р., коли з почину Юліяна Лаврівського заснувала „Українська Бесіда“ у Львові наш **народній театр**, була думка у тодішніх громадян будувати у Львові свій народній український театр. Одначе в початках приміщувано цей театр у салі „Народнього Дому“ у Львові.

Аж у р. 1893, як управа „Народнього Дому“ стала не допускати нашого театру до своєї салі, завязався при Товаристві „Просвіта“ у Львові окремий комітет для збирання складок на будову українського театру у Львові. До цього комітету ввійшли: шкільний радник о. Василь Ільницький як голова, радник намісництва Теофіль Мандичевський як заступник голови, адвокат д-р Кость Левицький як секретар, судовий радник Теофіль Бережницький як скарбник та о. радник Олексій Торонський як контрольор.

Цей комітет будови українського театру у Львові виєднував дозвіл на збирання складок у цілому краю і в 1901. р. приступив до купна старої реальности у Львові при вул Підвалля ч. 7 за ціну 90.0000 австрійських корон на ціль будови нашого театру. Але будівельна влада не хотіла дозволити на будову театру на ґрунті цієї реальности, бо той ґрунт мав тільки три вільні фронти, а під будову театру жадали чотирьох вільних фронтів.

Тому комітет будови театру продав у 1903. р. ту реальність при вул. Підвалля ч. 7 Товариству „Дністер“ у Львові і ця продаж дала почин до будови дому „Дністра“ у Львові. А дня 1. серпня 1903. р. купив цей комітет реальність на стоці вулиць Сикстуської і Льва Сапіги у Львові, вважаючи наріжний ґрунт тої реальности з чотирма вільними фронтами за найвідповідніше місце на будову театру.

Відтак у роках 1903, 1904 і 1905 впливали дальші датки на будову театру, так що комітет будови театру **розписав був конкурс на проекти будови нашого театру у Львові.**

Наслідком того ввійшло було шість проектів на будову театру: 1) фірми Фельнера і Гельмера з Відня; 2) проект з моттом „Зоря“, 3) Тадея Обмінського; 4) Альфреда Захарієвича; 5) Витовта Долинського і 6) Веслава Гжицвальського. У цьому конкурсі помітні тогочасні відносини у нашому краю: один проект будови був німецький, один український і чотири польські — отже польські архітекти хотіли тоді також причинитися до гарної будови нашого театру у Львові. А сьогодні?...

Тоді Ексц. Митрополит Андрей Шептицький запросив на „суддів“ до внесених проектів будови театру: Володислава Галицького, Ст. Дембицького і Володимира Шухевича, що в дні 19. березня 1905. року видали разом оськний осуд: „Судді, запрошені Ексцеленцією Митрополитом до висказання своєї гадки щодо предложених проектів на будову руського народнього театру, признають по перестудіюванню тих проектів, що у них всіх пробиваеться похвальне змагання в напрямі, вказанім конкурсом. Та коли всі ті проекти взяли на увагу більше елементи декораційні, спираючи цілу свою гадку на стилю бароковім, сецесійнім або нездецидованім, — і через те вийшлаб недоцільна будова, в якій орнаменти не стоялиб у гармонії з архітектурою і навпаки, то вважаемо, що ті проекти не відповідають ідеї конкурсу, супроти того, спираючись на висоті вимог, висказаних в оголошенім конкурсі, не поручаемо ніодного зі згаданих проектів до вжитку будови народнього театру.“ † Андрей, митрополит і три підписи суддів.

З того документу, якого оригінал маю в себе, виходить, що знавці-судді висказали свою думку в найліпшій вірі, щоб стримати будову нашого театру, аби підшукати **свій народній стиль до будови театру.** Через те пішли всякі дальші наради щодо того „стилю“ і затягнулися так довго, аж нас зустріла світова війна.

Проти відкладання справи будови виступив був член комітету будови театру, архитект професор **Іван Левинський**, що у своїй остої зі написав між іншим таке: „Відомо мені, що Ексц. Митрополит і дібрані дорадники висказали бажання, щоб іще ждати, одначе мені відомо з другої сторони, **що ждати не можемо**“... І він угадав, але супроти вирішення авторитетних знавців Комітет будови театру не міг починати будови без плянів, хоч був за цим.

По світовій війні змінились обставини і тоді зачався новий адміністраційний процес, про що скажу другим разом.

Д-р Кость Левицький.

Проти господарської організації.

На Лемківщині не дозволяють основувати Кружків Товариства „Сільський Господар“.

В цьому році більша скількість сіл у повіті Новий Санч рішила основувати в себе кружки „Сільського Господаря“, щоби спільними силами вчитися краще господарити. Нікому на думку не приходило, щоб були які перепони влади, яка нині зуживає багато енергії над організацією села і піднесенням сільського господарства. На жаль, інакше воно в практиці. У краківському воєвідстві. Староство в Новім Санчі не дозволило дотепер на оснування ані одного кружка „Сільського Господаря“, а інструкторові Філії „С. Г.“ в Сяноці заявило, що взагалі не допустить до оснування кружків „С. Г.“ в повіті. І справді. На три зголошені кружки в селах Лосе, Ростока В. і Злоцьке — всі дістали заборону. Думали люди, що то може лише відношення староства. Внесли рекурс. Показується, що і краківське воєвідство не хоче дозволити українським селянам учитися краще господарити під проводом своєї господарської установи. Для потвердження повищого подаемо нижче рішення краківського воєвідського уряду:

URZĄD WOJEWÓDZKI KRAKOWSKI
WYDZIAŁ SPOŁECZNO-POLITYCZNY
Nr. SP. B. XI/1/Z/8/37.

Kraków, dnia 17. IX. 1937 r.

Zakaz założenia Kółka
Krajowego Gospodarskiego
Towarzystwa „Silśkyj Hospodar“
w Złockiem, odwołanie.

Do
Kierownictwa Kółka Krajowego Gospodarskiego
Towarzystwa „Silśkyj Hospodar“
w Złockiem
do rąk p. Hnata Brunarskiego
w Złockiem Nr. d. 83.

Opierając się na postanowieniach art. 14 i 41 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. X. 1932 r. (Dz. U. P. R. Nr. 94 poz. 808 Starosta Powiatowy nowosądecki decyzją z dnia 23. IV. 1937 r. L. II-1/Zo/37. zakazał założenia w Złockiem Kółka Gospodarskiego Towarzystwa „Silśkyj Hospodar“, ponieważ działalność tego Kółka może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego.

Mianowicie stwierdzono, że założyciele tego Kółka nie mają na celu przeprowadzenie programu statutu Krajowego Gospodarskiego Towarzystwa „Silśkyj Hospodar“, lecz jedynie dążą do innych celów pod firmą Kółka wymienionego stowarzyszenia, co może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju.

Rozpatrzywszy wniesione od tej decyzji odwołanie, Urząd Wojewódzki na podstawie art. 93 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 22. III. 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341) pozostawia odwołanie bez uwzględnienia i utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję, zmienia jedynie jej motywy w tym kierunku, że działalność Kółka może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa i spokoju publicznego wobec wyraźnie nieprzychylnego nastawienia miejscowej ludności względem Krajowego Towarzystwa Gospodarskiego „Silśkyj Hospodar“.

Decyzja niniejsza jest ostateczna w administracyjnym toku instancji.

Za Wojewodę:
Z. Muchniewski, Naczelnik Wydziału Społ. Polit.

ЗАВІШЕННЯ ДІЯЛЬНОСТИ ФІЛІЇ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ“ В ЛУЦЬКУ.

Нижче подаемо відпис рішення повітового староства в Луцьку в справі завішення діяльности Філії „С. Г.“ в тому місті, враз з усіми його кружками в повіті:

Starosta powiatowy Łucki
Nr. B-8/37

Łuck, dnia 27. X. 1937 r.

Do
Zarządu Oddziału
Powiatowego Krajowego Gospodarczego
Towarzystwa „Silśkyj Hospodar“
w Łucku.

Na podstawie art. 16 i 41 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. października 1932 (Dz. U. Nr. 94 poz. 808) zawieszam działalność Oddziału Powiatowego Filii Krajowego Gospodarczego Towarzystwa „Silśkyj Hospodar“ w Łucku, wraz ze wszystkimi istniejącymi na terenie powiatu łuckiego kołami, ponieważ działalność tego stowarzyszenia wykracza przeciwko obowiązującemu prawu i ustalonym dla stowarzyszenia zakresowi i sposobom działania oraz zagraża bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu

U z a s a d n i e n i e:

1) Zarządy kół „Silskiego Hospodara“ w szerego wypadkach potrącały samowolnie osobom niestowarzyszonym pewne kwoty, z sum należnych tym osobom za dowóz mleka, jako składki na rzecz „Silskiego Hospodara“, przesyłając równocześnie im legitymacje członkowskie, bez uprzedniego uzyskania ich zgody na wstąpienie do tego stowarzyszenia. Takie stosowanie przymusu należenia do stowarzyszenia, pod groźbą niedopuszczenia do dostarczania mleka, jest niezgodne ze statutem i sprzeczne z art. 5 prawa o stowarzyszeniach.

2) Do kierownictwa kół „Silskiego Hospodara“ wchodzą osoby skompromitowane moralnie, karane więzieniem za wystąpienia o charakterze antypaństwowym, oraz czyny ubliżające godność Państwa Polskiego.

3) Sekretarjat i kasowość prowadzone są w sposób niewlaściwy i karygodny, bez stosowania zwyczajnych zasad, obowiązujących przy dysponowaniu i posiadaniu pieniędzy społecznych, stwarzając dogodne warunki do nadużycia przy lustracjach zostały stwierdzone.

„Silśkyj Hospodar“ jako Stowarzyszenie, powołane do podnoszenia kultury rolnej i stanu gospodarczego wsi, nie prowadził prawie żadnych prac dla zrealizowania celów statutem przewidzianych — skierowując swoje wszystkie wysiłki wyłącznie w kierunku urządzania przedstawień, zabaw i akademii, co zasadniczo zmienia charakter stowarzyszenia.

5). W działalności swej „Silśkyj Hospodar“ stwarzał atmosferę i nastroje, zagrażając bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu.

W tych warunkach dalsze istnienie stowarzyszenie „Silskyj Hospodar“, którego działalność prowadzona była nie po linii statutowych jego zadań, a przeciwnie, w sposób oczywiście sprzeczny z prawem o stowarzyszeniach, uznaje za szkodliwe z punktu widzenia utrzymania spokoju, porządku i bezpieczeństwa publicznego i na podstawie przytoczonych na wstępie przepisów prawa o stowarzyszeniach zawieszam bez uprzedniego upomnienia.

W myśl ust. 1 (zdanie ostatnie) art. 16 decyzja niniejsza jest natychmiast wykonalna.

Od decyzji niniejszej służy prawo odwołania się do Urzędu Wojewódzkiego Wołyńskiego za pośrednictwem Starostwa Powiatowego w Łucku w terminie dni 14-cie, licząc od dnia następnego od jej otrzymania.

Starosta Powiatowy
(—) Jan Kościołek.

Заручений з рвав. Син ваш Іван зірвав заручини, тому що наречена його не вважаючи на усі остороги не мала своїх черевиків чищених пастою Ердаль, а це відємно вплинуло на її вигляд. З. Ерда(ль) ... Її тасмниця: Вживи невідмінно пасти Ердаль, але шліфувати мягким суконом аж до лискучого вигляду.

Замкнули Районову Молочарню в Княгинінку.

Як довідуємося телефонічно, повітове старосто в Луцьку замкнуло дня 1. ц. м. одну з найбільших Районових Молочарень на Волині: у Княгинінку.

Згадана Районова Молочарня виробляла денно 200—250 кг. масла, яке збувала через Маслосоюз і це мабуть було причиною замкнення.

Завтра напишемо про цю справу докладніше в окремій кореспонденції.

Нездоровий почин.

Від 15. X. ц. р. почав виходити у Львові новий літературно-науковий двотижневик „Напередодні“. На першій сторінці знаходимо там список тих, що хочуть працювати в тому органі. Є це переважно молодник, що має заповнити прогалини і бути елітою на нашому літературно-науковому Парнасі. Поява очевидно — відрадна. Однак засумуєте скоро, коли побачите зміст першого випуску. Милий настрій щезає, ча його місце приходить поважний сумнів.

Кілько світла принесе українській науці та літературі молодий орган, ще ніхто не знає. Але шкоду видно вразу, бо починає від вражди. А наслідки вражди не можуть бути добрі, вони причиняться лише до розбивання того, що сяктак залишилося у нас ще нерозбитим. Такий саме був донедавна відтинок нашого життя, що гуртувався в нашій науковій установі.

„Напередодні“ починає від того, що дає відповідь на статтю п. н. „Один загрожений відтинок нашого життя“, надруковану в „Ділі“ кілька тижнів тому. Дає відповідь — але як? Стаття була спокійна, нікого не зачіпала, бо це журба за дальшу долю нашої духової культури, культури українського народу. А тут приходить низка особистих нападів від молодих на представників духової культури старшого покоління, нападів у зароді свому осоружних. На перший початок прийшли там відомі діячі, заслужені працею науковою і громадянською, а саме: проф. д-р Кирило Студинський, д-р Михайло Рудницький і д-р Василь Сімович. Молоді редактори „Напередодні“ запевняють редакцію „Діла“, що можуть служити подібним матеріялом для сильвет ще інших адорованих „Ділом“ „людей науки“.

Далі на стор. 5. у замітці „Наука історії в „Ділі“ є там зачіпка до мене і до „Діла“, що примушує мене обізватися. До мене за те, що я подав літопису вістку про гріб гетьмана Івана Виговського у Скиті Манявськім, а до „Діла“ за те, що воно ту вістку видрукувало (25. VIII. ц. р.). В чім-же річ?

Ото-ж я, прилучуючись до голосу одної української газети про потребу охорони руїн Скита Манявського, славної памятки мистецтва та культури, від цілковитої і то вже недалекої загибели, пригадав при цій нагоді літописну оповістку, що у підземеллях цього монастиря спочивають тлінні останки гетьмана Виговського та його дружини. Через те хотів я ще більше піднести історичну вартість згаданих руїн. А це саме не подобалося авторові замітки в „Напередодні“. Він міркує, що я повинен був раніше переконатися, чи то правда, що пише старий літопис. Я повинен був ще раз зробити ту саму роботу, яку вже 1924. р. зробив д-р І. Крипякевич, щоб, перекинувши всі можливі джерела, вернутися — як побачимо — на те саме місце.

Гетьман Виговський згинув підчас війни на Україні 1664. р. Одначе домовину його перевезли до Галичини, „жеби го там — як подає одно джерело — як Русіна по руску поховано“, себто у православному обряді. А твердиннею того обряду не тільки в 17. віці, але ще й потому, коли Унія обняла вже була майже цілу Україну, був і лишився в Галичині Скит Манявський аж до свого скасування цісарем Иосифом II. у 1785. році. Від тоді опустілий, обернувся в руїну. Якіж то кріпкі мури його, що вже півних 152 роки не піддаються ні опадам ні морозам! які чудні фрески! А як разом з тим закамяніло серце народу, що глядить спокійно на загибіль одної з найбільших своїх памяток минувшини.

Тому місцем вічного спочинку гетьмана Виговського називає одно найбільш авторитетне джерело (Южноруська Лѣтопись) монастир Скита Манявського. А друге джерело пізніше, спомини Ємеловського, називають містечко Руду (між Стрием і Жидачевом), де був замок і де звик був гетьман мешкати.

Отже історичні джерела, які маємо — розбіжні.

Щоб розяснити правду, застановлявся над цією проблемою проф. д-р Іван Крипякевич. Однак він не відкрив нічого такого, що вирішувало-б гріб Виговського на одну або другу сторону. А що Скит Манявський був доволі далеко в горах від замку Руди, а біля того замку був монастир Юсиптичі, також нібито Скитом званий, то д-р Крипякевич свій розгляд закінчив здогадом, чи місце похоронів гетьмана Виговського не міг би бути названий монастирець під Рудою?

Але це тільки гіпотеза, здогад. Ми шануємо працю д-ра Крипякевича, але нам треба чогось такого, записків, або знаків, або таких віродостойних, які заперечили-б не так Ємеловському, як головно „Южноруській Лѣтописи“ (вид. Білозерського). Однак слідів таких нема. Тимчасом згаданий літопис — якому також дав першенство і наш найбільший дослідник та знавець галицької старовини о. А. Петрушевич — каже про гетьмана Виговського ось-що: „Похованъ у великомъ Скитѣ из женою своею Стеткевичовною, которой гды сказано, же пана забито, пала и умерла, зоставивши сына единого, еще невеликого“. (Сводная Лѣтопись А. Петрушевича I, стор. 577).

На якій основі нападає автор замітки в „Напередодні“ на мене і на „Діло“, коли не має нічого в руках такого непохитного, щоб захитати, вищенаведеними словами літопису?! А „Великим Скитом“, у протиставленні до всіх інших Скитів, був у нас Скит Манявський, у 17. віці головна святиня — побіч Лаври та Почаєва — всього українського народу обабіч Карпат! Основником її був ходачковий шляхтич, великий патріот і чернець з Гори Атонської — Иов Княгиницький, ровесник і товариш самого Івана Вишенського.

До того, що пишу в обороні документу для звеличання історичної памятки, яку вже доректи розмивають дощі, хочу докинути ще кілька слів.

„Напередодні“ показує пальцем тільки одну групу „взаїмної адорації“ в нашій науковій установі, але я бачу їх більше. Не стою за жадною, бо відомо, що до жадної не належу. Пишуть, що я відтягнувся від наукової праці, хоч це невірно, бо я саме тепер наукою найбільше занятий. Я відтягнувся лише від нездорових відносин, бо питаюся, кого подібні відносини можуть заохотити до співпраці?

І хоч за нами великий досвід історії, хоч крамола принесла нам вже стільки горя і теперішню недолю, то всеж годі виполоти те „зілля“ з нашої вікової традиції. Воно все відростає наново, та ще й у такій чорній годині, як нинішня...

Проф. д-р И. Пеленський.

З польських справ.

БУДЖЕТОВА ПОЛІТИКА

Минулого тижня рада міністрів приняла проєкт скарбового закону на 1938-39 рік з прелімінарем буджету, що замикається цифрою 2.447 міліонів золотих у доходах і видатках. Офіційний комунікат каже, що буджет на 1938-39 рік буде третім з черги зрівноваженим буджетом. Новий прелімінар вищий на 131 міліонів зол., себто 5,7 відсотків. Підвишку прелімінара буджету виясняє комунікат зростом видатків 14,1 міл. зол. на сплату довгів та обтяження державного скарбу з нових законів. Крім того збільшено буджети: міністерства військових справ на 32 міл., міністерства освіти на 13,6 міл., міністерства комунікацій на 20 міл., міністерства хліборобства на 14,7 міл. і буджет інвалідських рент на 7.200.000 зол. Прелімінар передбачує зріст доходів на 1938-39 р. на 131 міл. зол. без нових податкових обтяжень. Прелімінар не згадує вже теж про стягнення маєткової данини від платників ґрунтового податку у квоті 10 міл. зол. Вкінці прелімінар передбачує обнижку спеціяльного податку від платень, що давав 70 міл. доходу. Зі знижки спеціяльного податку від 1. квітня 1938 р. скористають передовсім урядовці і службовики з нижчими платнями. І так урядовці з винагородою 150 зол. місячно будуть зовсім звільнені від цього податку. Зате урядовці з високою винагородою будуть платити далі спеціяльний податок.

Варшавський „Час“ (ч. 299) аналізуючи оголошений прелімінар буджету, приходить до висновку, що він передбачує підвишку на 201 міл. зол., якщо взяти під увагу зменшення доходів зі спеціяльного податку від платень на 70 міл. зол. Тому то обтяження громадянства зросте на 9,4 відс. А що основи оподаткування не збільшились і положення суспільного господарства Польщі не покращало, нового прелімінара буджету не можна вважати зрівноваженим. Таким чином дотеперішня лінія буджетової політики — кінчить „Час“ — заломана.

—o—

За що судять Белю Куна?

Допит проти відомого б. кровавого комуністичного диктатора Мадярщини Белі Куна (Арона Когена) вже скінчений; його веде спеціяльна комісія, складена з представників Комінтерну, під проводом відомого італійського комуніста Ерколі. Процес відбудеться в Москві у першій половині листопада. На свідків покликали багато комуністів із заграниці. Головний закид проти Белі Куна — це його приязнь з Ягодою.

Як говорять у Москві, Кун вислав з вязниці письмо до Сталіна, в якому покликується на свої заслуги для комунізму й просить пощади.

Є чутки, що Беля Кун вислав із вязниці листа до Сталіна, в якому покликується на свої заслуги для комунізму та просить, щоб його покарали якнайгостріше, лише щоб не засудили на смерть.

120 ЖЕРТВ НАЛЕТУ НА ЛЕРІДУ

Червоне міністерство оборони подає, що вчора пополудні 9 великих бомбових літаків надлетіло від Сарагоси і збомбардувало місто Леріду; 120 осіб згинуло, дуже багато ранено.

З природи і життя.

Загадка життя на землі.

Є ще багато перед людиною загадок, на які вона не може найти відповіди. Одною з найцікавіших — це таємниця появи життя на нашій планеті. Від непамятних часів найбільші уми людства старалися дослідити, де і який початок живих творів нашої землі; віддавна вже природники, хеміки, фізики, ботаніки, а перед ними середньовічні альхеміки-чародії старалися витворити штучно хоч одну живу рослинну чи звіриню клітину, але дарма.

Фантастичні теорії.

Коли не можна було цієї таємниці розвязати розумом ні найбільш скомплікованими дослідами, в науці почали появлятись усякі теорії, що пробували бодай догадуватись, в який спосіб появилось на землі життя і яка його таємна суть, що відріжняє живий твір від нпр. мертвого каменя. Ці теорії іноді бувають такі фантастичні, що вони скоріше подібні до казок, ніж до наукових теорій славних учених. Ось нпр. одна теорія каже, що органічне життя повстало в тім часі, коли розжарена Земля почала охолоджуватись і над нею нависали у формі пари і газових хмар усякі первні та їх сполуки. Тоді Земля була немов одною хемічною лябораторією, в якій витворювалися усякі, незнані ближче нам, сполуки. Одною з таких хемічно-фізичних дій було витворення живої протоплязми, себто субстанції, подібної до білка, яка є підставовим складником живих творів. Прихильники цієї біольогічної теорії припускають, що головну ролю в творенні живої матерії в тім процесі відограли т. зв. ціянові хемічні сполуки, яких основою є сполука атомів азоту (Н) з атомами вугля (С).

Друга, також доволі фантастична теорія т. зв. міжпланетна Гельмгольца і Томзена, якою ще недавно, бо в минулому столітті захоплювалося багато біольоґів, каже, що життя примандрувало на нашу землю з інших світів, а принесли його на землю метеорити, відломки якихось далеких заселених живими творами світів. Коли лише наша земля почала остуджуватись і на ній появилася вода та відділився від неї суходіл, тоді грудки живої матерії, збережені з щілин метеоритів, що витримали подорож крізь міжзоряні простори і дійшли незнищені на нашу землю, найшли вже пригожий ґрунт до розвитку на нашій планеті. Як бачимо, і ця теорія є незадовільна, бо вона не розяснює, звідки взялося само життя та первісна жива праматерія, з якої розвинулося нинішне, таке багате на відміни, роди та ґатунки звіринно-рослинне життя на нашій землі. Ця теорія старається дати лише половину розвязки, бо переносить саму проблему поза нашу землю.

Таких теорій є безліч, бо кожний славний біольоґ уважає своїм обовязком подати свою власну думку, щоб хоча здогадами кинути промінь світла в ту темінь таємниці, де тоне початок життя на землі

Жива і мертва матерія

Ще тепер серед неосвічених людей покутує думка, що нпр. насікомі повстають не з живих зародків, але з нехлюйства, пилу та нечистоти. В одній провінціональній містечку Галичини нпр. можна стрінути особи переконані, що воші можна дістати з... тривкої ондуляції. Такі погляди неосвічених людей не є припадкові; вони є відгомоном поглядів ученого світа, який ще в першій половині 19. віку стояв на становищі, що жива матерія може повстати з мертвої. Так нпр. в минулім столітті вірили, що при розпаді мяса витворюються хробачки та бактерії. Щойно досвід Пастера повалив такі думки. Він дав до одного посуду переварену воду і замкнув його щільно; до другого дав другу частину переваренної води, але лишив його неприкритим. По кількох годинах під мікроскопом видно було, що вода в першому посуді була чиста, а в другому аж роїлося від бактерій. Був це переконливий доказ для всіх, які думали, що життя повстає посеред мертвої природи „само зі себе" або просто, що воно повстає наслідком всяких хемічно-фізичних реакцій з мертвої природи.

Жива і мертва природа є такі неподібні до себе і відмінні своїми прикметами, що сьогодні біольоґія вже виключає можливість повставання живих творів з мертвої матерії. Ось і найважніші ріжниці між живими творами і мертвими:

а) Нежива матерія має нахил до якнайбільшого спокою і незмінности. Тому, як навчає хемія, первні змагають до якнайтривкіших сполук, які тяжко розірвати. Противлежно є нпр. у рослинній клітині, де добуті з землі хемічні сполуки є малотревалі, розпадаються скоро та лучаться в нові.

б) Жива матерія потребує багато тепла і старається збирати його звідусіль (нпр. з розпаду добутої поживи). Мертва матерія змагає до того, щоб видати зі себе своє тепло і енерґію (нпр. сонце, рад) і дійти до стану непорушности, спокою і холоду. Зрештою навіть ті самі первні поводяться в живій матерії інакше ніж у мертвій нпр. вапно, сод, потас, які відґривають важну ролю в будові тіла живини та його функціях.

в) У живих орґанізмах їх ріжні частини змагають до спільної мети — добра цілого орґанізму. В мертвій кожна частинка істнує для себе, мертва і байдужа на сусідство інших частин. У живій матерії істнує „щось", яке лучить всі частини та органи даного орґанізму; коли зникне те „щось", яке є незнаною і невловною досі суттю життя, тоді щойно жива матерія стає мертвою і переходить усі ті зміни, що провадять до ідеалу мертвої природи себто утрати тепла, розпаду нетривких хемічних сполук, мертвого безруху і незмінности. Одним словом живу природу супроводять ознаки життя, що проявляється рухом, виміною соків, відживою і ростом, мертву — пасивність і безоглядний спокій.

Тому ясно, що не в реакціях хемічно-фізичних мертвих первнів треба шукати тайни життя на нашій землі, бо з мертвого неможливо створити живого. Нинішня біольоґія стоїть на становищі, що живе може повстати лише із живого, як це ствердив один з найсвітліших умів людства проф. Вірхов словами „Омніс целлюля е целлюля („кожна (жива) клітина може повстати тільки з клітини"). До такого висновку дійшли дотеперішні зусилля найти і розкрити таємницю життя. Одначе це дуже невеликі висліди і таємниця життя на нашій землі і життя взагалі надалі окутана непроглядною темрявою.

Б. Галібей.

Ґлюкаґон — новий гормон.

Кожний вже мабуть чув про один з гормонів нашого тіла т. зв. **інсуліну**, який витворює залоза черевослинниця, що лежить за шлунком у черевній ямині. Інсуліна важна тим, що вона регулює і тримає на постійному рівні (0,1 прц.) кількість цукру в крові. Коли її брак, нпр. при хворінню чи занидінню черевослинниці, тоді брак інсуліни спричинює важку недугу т. зв. цукрівницю (цукрицю), в якій орґанізм тратить без користи цукор і викидає його зі сечею.

Дотепер думали, що інсуліна є єдиним гормоном черевослинниці. Одначе тепер два німецькі вчені з Бонн, Бірґер і Брандт, подають до відома, що вони відкрили новий гормон черевослинниці, що є противником інсуліни. Вони назвали його „Ґлюкаґон". Інсуліна обнижує кількість цукру в крові, не випускаючи його з печінки, а коли її брак, тоді цукру в крові надмірно багато. Колиж брак у крові ґлюкаґону, тоді там замало цукру і через те в людини появляються прояви подібні до епілепсії.

Таємниця безнадійної цукрівниці.

Згадані дослідники пояснюють згаданими дослідами справу, чому в деяких осіб, хорих на цукрівницю, не було поправи, хоч недужим впорскували високі давки інсуліни. Треба приняти, що тоді причиною був не брак інсуліни, але надмірна продукція черевослинницею ґлюкаґону.

Астрономічний календар

НА ЛИСТОПАД.

Сонце в листопаді:

	схід:	захід:	довгота дня:
1. XI.	6.31 год., —	16.08 год., —	9.37 год.
11. XI.	6.49 год., —	15.51 год., —	9.02 год.
21. XI.	7.06 год., —	15.37 год., —	8.31 год.
1. XII.	7.22 год., —	15.28 год., —	8.06 год.

Місяць:

3. XI. в год. 5.16 новик, уночі невидний; 11. XI. в год. 10.33 перша квадра, видно звечора над західним краєм неба; 18. XI. в год. 9.10 повня, видно цілу ніч; 25. XI. в год. 1.04 остання квадра видно в другій половині ночі.

Підчас повні дня 18. ц. м. буде частинна затьма місяця. Початок затьми буде по 7-ій год. вранці, себто вже по заході місяця, тому в нас її не буде видно. Цю затьму місяця буде видно лише в північно-західній Европі, Америці, в околиці північного бігуна, східній Азії і на Атлянтійськім та Тихім Океані.

Мандрівка планет в листопаді.

Меркурія — буде видно в другій половині місяця над західним краєм неба підчас заходу Сонця на тлі громади звізд Медведика. Цю планету буде видно в цім місяці слабо через її близькість до Сонця.

Венера — світить „ранною зорею" на 1—2 год. перед сходом Сонця; її видно зпочатку на тлі громади звізд Панна, в другій половині у Вазі.

Марс і Юпітер — видні в цім місяці на тлі громади звізд Козорога. Вони посуваються на тлі звізд цієї громади власним рухом від заходу до сходу, одначе Марс скоріше, ніж Юпітер наслідком чого оманна для нашого ока віддаль обидвох тих товаришів нашої Землі скоро зростає.

Сатурн — видніє на небі майже до ранку; посувається дуже поволі посеред звізд на пограниччі громад звізд водяника і риб

Поява комети.

Астрономи припускають можливість появи в цім місяці комети, відкритої в 1916 р. російським астрономом Нойміном. Вона кружляє по своїй дорозі навколо сонця в часі 5,5 літ, і тепер найдеться коло сонця вже четвертий раз від її відкриття. — Між 12. і 17. ц. м. земля найдеться в поблизу решток комети з 1866 р., між 22. і 26. ц. м. в поблизі решток комети Біелі. Решітки тих комет спадатимуть на землю як метеорити двома роями, перший під назвою **рою Леоніди**, другий як рій Андромедаїди.

Погода в листопаді:

Столітній календар каже, що до 10-го листопада буде погідно, одначе холодно; опісля дощево й хмарно. Під кінець місяця погода морозна.

Сторінка без політики.

Як швидко старіються деякі винаходи.

Електрофон.

Поступ у техніці йде швидкими кроками вперед, що винаходи зперед 30 років видаються нам предавніми. І нині ніхто з нас не може уявити собі: як світ може виглядати за нових 30 років. Пригадаймо кілька прикладів з недавнього минулого. Англійський премієр міністр Бальфур мас на бенкеті „Юнайтед Клюбу" (така вже звичка в англійців говорити важні політичні промови на бенкетах!) велику політичну промову, про те, як можна перетворити воєнне міністерство. На другий день уся англійська преса мало говорить про висловлені ним думки на цю тему, а про нову технічну подію: промову Бальфура могли чути водночас два ріжні збори. Вперше преса заговорила про новий винахід „електрофон", рід уліпшення телефону, винайденого сером Джорджем Льоренсом. У чому був секрет цього винаходу? На другому бенкеті, який улаштував для своїх гостей винахідник „електрофону", гості сидячи при вечері могли чути промову Бальфура — на віддалі! Ця подія відбулася 12. грудня 1903. і про неї писав увесь світ. Минув іще якийсь час і Марконі довів цей винахід до нинішньої форми радія. Коли хтось в одному місці землі говорить, то завдяки радієвим апаратам його можуть слухати водночас міліони на ріжних місцях земної кулі.

„Електрична" машина.

Коли візьмемо в руки часопис з 1876 р., довідаємося з них про інший винахід, що приніс революцію до всіх редакцій і бюр у цілому світі. У часі, коли по бюрах скрипіли гусячі пера прийшла вістка, що хтось придумав спосіб, як скоротити працю переписчиків — машиною. Машина звалась — електричною. З вістря пера, що посувалося по папері вилізла голка; вона наколювала значками обриси букв довкола. Коли на текст тих наколених крапок пустити було гумовий валець, тоді на папері повставав рід „матриці" — готової форми, з якої можна було відбивати відповідну кількість примірників. Згодом заступали валець восковою сторінкою, на якій машина могла карбувати букви безпосередно. І досі принцип відбивання копій з писальних машинок лишився той самий.

Нездобута каса.

Хто повірить, що перша вістка про винахід незломної каси на гроші появився щойно у 1912 році? До цього часу ніякий банк не мав певности, що гроші покладені в його касах залишаться на місці, коли до каси добереться вломник із відповідним знаряддям. У 1912 р. придумали панцирну касу, що мала між верхом і шуфлядами порожне місце виповнене опянливим матеріялом; злодій, який хотів би її розбити був би залишився на місці запоморочений. Прийшла велика світова війна і вживані в ній вибухові матеріяли, отруйні гази та маски відсунули відразу на задній плян винахід, який дехто вважав довговічним. Рівнобіжно з винахідниками панцирних кас працювали теж вломники і ніхто не має нині певности, чи каса, що може витримати найбільшу пожежу, може витримати знаряддя вломника-спеціяліста.

Почта з того світу.

Не всім людям судилося спочити на рідній землі, не всім теж довелося взагалі зложити свої кости в землю. Чимало людей погинуло в корабельних катастрофах. Їх цвинтарем стало море, могилою без хреста і памятника морське дно.

Жахливі хвилини переживають ці люди, які бачать неминучу загладу – смерть у розгуканих хвилях сірої маси води. До деякої міри цю трагедію вияснює почта у пляшках, яких тисячі плаває по морях цілого світу. Більша частина таких пляшок - листівок мабуть ніколи не добеться з ріжних причин до людських рук. Одначе багато таких пляшок виловлюють і вісти вичитані з них записують у спеціяльнім морськім реєстрі. Пляшки з почтою не подорожують як кораблі. Часто багато літ мине, заки їх хтось знайде і відчитає. Свого роду рекорд постановила пляшка ч. 296, яка плавала по морі 30 літ і перепливла віддаль приблизно 10.000 миль. Тому, що не завжди можна відріжнити фальшивий документ від правдивого, найдені у пляшках листи провірюють в окремім уряді у Вашингтоні, який теж оцінює їх автентичність. В 1896 р. виловили пляшку з корабля „Брунсвік" з короткою і ядерною вісткою: „Ідемо на дно." Виявилося, що вістка була фальшива. В 1930 р. на одним з німецьких островів Північного Моря знайшли пляшку, яка походила з „Люсітанії" і кинули її до моря ще в 1915 р. Цей документ подавав прізвища 10 пасажирів. Знахідники хотіли провірити правдивість пляшкової почти, вислали лист до Кунард Ляйн, одначе з причини мильної адреси, лист загинув по дорозі.

В 1930 р. знайшли також пляшку з „Титаніка" і в ній опис останніх трагічних сцен підчас катастрофи. 19 літ після катастрофи „Титаніка" знайшли рятунковий пояс з написом С. С. „Титанік". Останньо таку сумну пляшкову вістку знайшли у пляшці, яка походила з корабля „СС. Евдет", що затонув ще 1923 р. Її зміст був такий: - — „СС. Евдет" це наша остання вістка. Дорогі приятелі, коли знайдете її, прощайте на віки!"

Арабська маскарада в палестинській пустині.

Англійську владу в Єрусалимі заалярмували вістки про численні напади на поліційні станиці й жидівські села між Геброном і Бедсебою, на захід від Мертвого Моря. Це околиця пустинна, на якій є небагато поліціянтів розміщених по малих фортечках, одначе добре узброєних. Повідомлення про напади були щонайменше дивні, бо напасниками були... англійські поліціянти.

Високий комісар Палестини наказав негайно вислати військову експедицію, щоб припинити зорохобні над Гебронєм. Військо натрапило на доволі великий відділ арабів, перевело маневр окруження і вспіло взяти їх до неволі.

Одначе англійські вояки привичаєні до завзятого опору арабів, були здивовані їх пасивною поведінкою, тим що вони зовсім легко дали себе окружити і ще лекше взяти до неволі. Араби йшли якби просто на згубу. Військо зловило їх без одного вистрілу і щойно згодом виявилося, що здогадні бедуїни є англійськими поліціянтами, яких араби вигнали з їхніх станиць.

Банди узброєних бедуїнів по кількох нападах на поліційні станиці, здобули більше як 100 поліційних одностроїв. Араби передягнувшись в однострої, заявлялися на пол. станицях, вдавали англійських поліціянтів та представлялися як одна зі стеж, що постійно кружляли по пустині від станиці до станиці.

З „товаришами" випивали вони традиційну філіжанку кави і відтак заявляли вони, що хоч воно не годиться зі засадами бедуїнів, щоб гостинному господареві напакостити, то одначе вони борці за арабську справу, мусять домагатися, щоб їм видали всю зброю і всі однострої.

Заскочені поліції піддавалися силі, видавали зброю та однострої, зате самі діставали арабські одяги. Це мало такі наслідки, що їх на пустині військові експедиції арештували як справжніх арабів.

Бувало, що англійські поліції перебували кілька днів в арешті, заки ціла справа прояснилася і заки ствердили їх тотожність

Присилайте передплату!

КУХАР АНГЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ.

Відповідальний уряд (в кожнім разі неменше відповідальний як уряд міністра внутрішніх справ) обіймає саме тепер молодий француз Рене Руссен. Він обіймає посаду головного королівського кухаря Юрія VI. Він буде наслідником свого славного попередника кухаря Пупара, який служив своїм кухонним мистецтвом аж трьом королям. Після однорічної перерви, коли на престол вступив був король Едвард VIII., вернувся він знову до Бакінгемської палати.

Тепер Пупар відходить на добре заслужений відпочинок. Рене Руссен був його асистентом підчас коронаційних бенкетів. Давніше працював він як головний кухар у великих льондонських гостинницях і в багатих домах.

16. ц. м. перший відповідальний виступ нового кухаря. Того дня відбудеться парадний бенкет з нагоди приїзду бельгійського короля.

Цей парадний обід буде складатися із сімох страв. Меню випрацював Рене Руссен разом із королевою. Руссена вважають найбільшим на світі спеціялістом від варення мясних страв і юшок. Хоч юшки на дворі подають незвичайно рідко, то цим разом, з нагоди паради зроблять виїмок. Французький кухар матиме нагоду доказати своє кухарське мистецтво.

—o—

ГРЕТА ГАРБО ВИХОДИТЬ ЗАМУЖ!..

— Грета Гарбо виходить замуж!...

Така вістка зелектризувала цілий Голівуд. Це найновіша сензація фільмової столиці. Якщо вірити всезнайкам кінових студій то „божеська Ґрета" справді залюбилася в знаменитого дириґента Стоковського.

Грета Гарбо жила досі як пустельниця, не ходила до театрів, не відвідувала нічних кабаретів, відмовлялася теж від гостин і балів. Востанне вона змінила свої привички, почала часто виїздити, при чому завжди появляється вона в товаристві дириґента Стоковського.

Вістка про подружжя Грети зі Стоковським закріпилася щойно тоді, коли пані Стоковська приїхала до „столиці розводів" Рено і подала розводову скаргу проти свого мужа. Голівудські язики плещуть, що як тільки Стоковський дістане розвід, тоді Грета Гарбо вийде замуж за того славного дириґента філядельфійської орхестри.

Чи ця вістка правдива, покаже майбутнє.

—o—

МАДЯРСЬКИЙ ПАТЕНТ НА ШТУЧНИЙ ДОЩ.

Двох асистентів будапештенської політехніки опатентувало свій винахід на витворювання штучного дощу. Цей винахід спертий на явищах природи, що їх запримічували вже від давна. А саме по великих пожежах маси диму, що збиваються вгору, по якомусь часі спадають на землю як каплі дрібного дощу. Індіяни вже від давна знають той спосіб викликування штучного дощу і коли їм загрожувала посуха, тоді вони підпалювали прерії, щоб урятувати себе від нещастя.

На підставі доволі докладних обчислень винахідники прийшли до переконання, що кошти викликування штучного дощу не перевищать 100000 пенґе і що треба зужити коло міліона кг. нафти у спеціяльно сконструованих до того апаратах. При тому треба додати, що суша, яка навістила Мадярщину в 1934 р., спричинила страти, які перевищають суму 500000 пенґе

—o—

ТАНЕЦЬ В ОДЯЗІ ЕВИ.

Із Каіра повідомляють, що якась французька артистка танцювала перед сфінксом у Гізе зовсім нага, без ніякого накриття. Підчас її танцю муж робив світлини кінематографічним апаратом. На цю дивну сцену звернув увагу один із єгипетських поліцаїв, арештував артистку і відставив її до поліційного комісаріяту.

Там французька артистка заявила, що була така захоплена видом сфінкса по заході сонця що рішила віддати йому у жертві все, що має найкраще: свої танці і своє тіло.

Після відповідної поуки, що в Єгипті не вільно в такий спосіб виявляти свого захоплення і по списанні протоколу артистку випустили на волю. Зате її мужеві сконфіскували світлини пороблені фільмовим апаратом.

ОРИГІНАЛЬНЕ САМОГУБСТВО ІНДІЙСЬКОГО РАДЖІ.

Один індійський раджа наложив на себе недавно руку в направду оригінальний спосіб. У привязаним на линвах бальоні підлетів він високо вгору над своєю резиденцією і з тієї висоти скочив на землю. Причиною самогубства була мабуть невилікувальна недуга грудей.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ В Т-ВІ „СОКІЛ-БАТЬКО“.

Всенародне 1-листопадове свято, що відбулося в неділю 31. м. м., в С.-Б., почалося звітом 120-ох побратимів і посестер. Звіт склав начальник Вальчик голові С.-Б. інж. М. Хроновятові. По звіті 18 нових побратимів склали святочне приречення. З черги почалася святочна академія вступним словом дир. А. Палія. Добре обдуманий реферат виголосив побратим С. Мотало зі Сокола V. На дальшу програму склалися хорові продукції, деклямація, рецитація і баритонове сольо побратима Придаткевича, який відспівав відому пісню „Ой чогож ти почорніло“. Академія почалась сокільським гимном, скінчилася відспіванням національного гимну в год. 9.30 вечором. На святі було понад 200 осіб, крім посестер та побратимів.

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ В „СОЮЗІ УКРАЇНОК“.

Львівська філія „С. У“. ушанувала 1-листопадове свято в неділю 31. м. м. у своїй домівці при вул. Сикстуській. По вступнім слові голови п-і Бережанської виголосила реферат-спогад п-і Пашкевич (про санітарну службу жінок-українок підчас листопадових боїв у Львові). На дальшу програму склалися дві деклямації, рецитація і виступ жіночого хору кружка „С. У.“ на Жовківськім. Свято закінчилось відспіванням національного гимну.

1-ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО У ЛЬВІВСЬКІЙ „ЗОРІ“.

Найстарше наше ремісниче т-во „Зоря“ відсвяткувало ц. р. Листопадові Роковини врочисто. В новій салі Т-ва на 1. поверсі зібралися в год. 7-ій 1. листопада члени „Зорі“ — старші з дир. Сидораком на чолі та молодші, що і є нашим цінним ремісницьким нарибком. На святочно прибраній сцені відчинив сходини промовою ред. А. Курдидик, що переповів історію Листопадових Днів та відмітив їх значіння в житті українського народу. Потім чергувалися виступи хору „Зорі“, яким уміло кермував дир. Вол. Цісик („Ой у лузі“, „Ой заросли“, „Не здавить“), переплітані деклямаціями: добре виконаною поемою М. Мельника „На вавилонських ріках“, яку виконав п. Любак та „Петрусева сопілка“, яку віддеклямував малий П. Угера. Свято, що мало поважний і врочистий характер, закінчив національний гимн.

СТАНИСЛАВІВ.

19-ті роковини Листопадового Зриву святкував Станиславів так, як ніодного ще року. В неділю 31. м. м. в год. 8. веч. у салі „Сокола“ відбулась академія із такою програмою: промова д-ра Перегінця, деклямація Глинського, виступ „Стан. Бояна“ й „Думки“. Промова д-ра Перегінця зробила величезне враження своїм глибоким змістом: кожне речення, висказане ним, було продумане, не було ніяких непотрібних фраз. Це була одна з тих промов, які так рідко чуємо на наших святах. Інші точки випали в загальному добре, так, що академія як цілість мала надзвичайно поважний і святочний характер. Публики зібралась повна саля, між якою бачили ми громадян з усіх верств і кляс. До успішного переведення академії причинились у великій мірі декорації Волянюка, як теж гарно прибрана саля.

В понеділок 1. листопада в год. 7.50 рано відправив у катедрі о. шамб. Луцик в асисті чотирьох священників торжественне богослуження. Гарну проповідь виголосив о. Салевич. Хоч цьогорічне богослуження корисно відбивало від минулорічних скількістю духовенства, то всеж таки мимоволі тиснеться до голови думка, що у Львові правиться в цьому дні архиєрейська Служба Божа. Чомуж станиславівське громадянство у той Великий День не бачить у церкві своїх архиєреїв? Б. Л.

ТЕРНОПІЛЬ.

Окремий громадянський комітет приготовив святочні листопадові обходи в такім порядку:

1. В неділю 31. жовтня відправлено в 6-тій год. вечором у парохіяльній церкві торжественну панахиду за душі померших наших героїв.

2. У понеділок 1. листопада відправлено в тій самій церкві святочну літургію в намірені українського народу.

3. Того самого дня в 6. год. вечором відбулася святочна академія, яку отворив д-р Вол. Лисий; святочну промову виголосив п. Василь Семчишин, б. редактор. В часі його промови ввійшла на салю поліція і не дозволила докінчити промовцеві та наказала зібраним покинути салю.

В обох богослуженнях, як і в академії, взяло українське громадянство дуже численну участь враз із представниками наших установ.

ЛЯ ҐАРДІЯ ВДРУГЕ БУРМІСТРОМ НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК, 3. 11. ПАТ. Вислід виборів на становище бурмістра Ню Йорку виглядає ось так: У всіх 3.910 округах Ля Ґардія дістав 1,344.016 голосів, Магоней 889.591 голосів. Отже Ля Ґардію вибрали президентом більшістю 454.425 голосів.

При виборах окружного прокуратора в Мангатан член републиканської партії Девей здобув 325.797 голосів, його суперник Гастінґс 216.000. При обох виборах участь виборців дуже сильна.

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ.

ВИСЛАНЕЦЬ.

I

Чи є вже всі?

— Нема ще Ломиковського.

— Зачнемо без нього. Сідайте панове-товариство.

В обширній, невибагливо урядженій кімнаті шелестіли підошви жовнірських чобіт, затуркотіли лавки. Старшина сідала за стіл.

Поважні обличчя присутніх звернені були в сторону покутя, де сидів гетьман. Він, попросивши всіх сідати, піднісся, поздоровив зібраних старшин і виявив ціль нарад.

— ...Зближається неминучий зудар між Туреччиною і Москвою — говорив Пилип Орлик, вп'ятививши очі в мапу, що лежала перед ним на столі, — зудар, якого ми вижидаємо з дня на день. Свідомі своїх замірів і віддані справі, для якої посвятили ми все, що, мали, — не можемо його проґавнувати. Що більше! Нам повинно залежати, щоб його більше заогнити, розятрити, мов рану, нехай він поставить обі сторони до непримирної боротьби. Лише в цей спосіб виконаємо задум нашого великого гетьмана. Тому саме зібрав я вас, панове-старшино, щоб ми спільно, козацькою радою, обдумали плян дальшого ділання. Передовсім подбати треба про те, щоб Туреччину наклонити до рішального бою та в заміну за це зробити їй якісь приманливі обіцянки.

Гетьман усів і бистрим зором охопив зібраних. Присутні заворушились. Нарада почала оживати.

Відразу на початку виявились суперечности. Опозицію повів полковник Горленко. Він — кревений козак що виховався з запоріжцями на широких степах, жив ще спогадами про Хмельниччину. Тому був прихильником всенародного зриву.

— Нехай, панове-товариство, — говорив грубим басом — заговорить увесь народ. Нехай усі одною лавою станут проти ворога. Тоді ніхто не міг би нам пошкодити. Ні Москва, ні хто інший. Коби лише не було в нас зрадників, Кочубеїв і непевних союзників, Скоропадських, що у важливій хвилині стають на боці ворога. Тоді нам не дуже то й потрібно нічиєї помочі. Тому раджу заждати, аж підійметься народ, а покищо треба накликувати його до боротьби.

Та більшість була за тим, щоб негайно виступити. Довге вигнання, утрата майна та добробуту на Украні дошкуляла їм занадто. Хотіли чимскоріше вернутись до краю.

— Годі знову відкладати, коли трапляється добра нагода — викрикнув Герцик і заки хтонебудь успів що подумати, запропонував негайно вислати емісаря до везира та заключити з ним союз; вказати якою загрозою є Москва для Криму та Туреччини взагалі, що знищивши Україну, знищить теж її, та обіцяти їй за поміч вічний мир.

— Не можемо, панове, ждати, аж Москва зруйнує ввесь край закінчив свою промову палкий осаул.

Ще докинув слово цей і той та вкінці погодились вислати письмо до везира. Висланцем вибрали молодого гетьманича.

В кімнаті темніло; ген на заході червоною латою висіло сонце. Старшина, розмовляючи, розходилась.

У кімнаті залишився лише гетьман із сином і Герцик. Всі троє пильно обговорювали плян назначеної місії.

Тимчасом козак вніс свічки та гетьман засів писати лист. Цієї ночі в гетьмановій кімнаті світло зовсім не гасло.

II.

Сурміли сурми, тарабанили тарабани. Везир приймав українського посла, як справжнього державного мужа.

Перейшовши перед татарським шпаліром, Григор Орлик увійшов до замку. Привитав по турецьки везира, що сидів серед килимів у блакитно мальованій салі, та вручив йому лист.

Везир, задоволений із української місії, приняв Григора дуже чемно і на знак приязни — викурив із ним люльку. Слузі приказав приладити для нього кімнати.

Тимчасом Григор вийшов із везирським канцлером, Бухметом-Алі, оглянути замок.

Над замковим городом стояв розкішний, блакитний день, на цвітистій землі серед зелені ліниво розпростерлась соняшна радість. Проходжувались алеєю.

— Чи ви думаєте організувати тепер виправу на Україну? — заговорив Бухмет-Алі до гетьманича.

— Тепер булаб найвідповідніша хвилина. Цар неприготований, народ прихильний нам. Іде нам лише про те, щоб зеднати собі везиря, як союзника.

— Сумніваюсь, чи сам везир схоче взяти участь у цій виправі. Одначе думаю, що із союзу скористає. Султан вже віддавна налягає на те, щоб не позволити Москві щораз то дальше посуватись на полудне, на Крим.

— Тоді напевно вишле кримського хана? — спитав дипльоматично Григор.

— Здається. Може й везир додасть один корпус. Хотяй би, щоб ваша виправа вдалась. Всеж краще, якщо Україна відгородить від нас московську захланність — говорив, усміхаючись, канцлер.

Гетьманич задумався.

Довкола нісся розкішний шум запашної зелені. Легкий вітрець ніжно розтулював делікатні цвітки. По лагідному блакиті неба перебігали взористі хмарки.

Стрибає така хмарка, гріється, сміється, аж раптом розірветься та сонцю безмежному дорогу звільнить...

Нагло за живоплотом почувся дрібний, жіночий сміх, мовби хто камінчиками золотими кидав у блискуче плесо озера.

Григор глянув і аж пристанув зачудований. За живоплотом побачив молоду, чорноволосу дівчину, що купалась у басейні.

(Далі буде).

Новий розпорядок Преосв. Хомишина.

Агенція „Всхуд" повідомляє: „Преосв. Григорій Хомишин видав розпорядок, яким забороняє всім греко-католицьким священикам (своєї єпархії) під санкцією канонічної дисциплінарки належати до світських товариств. Розпорядок підкреслює, що українське духовенство повинно перейти до порядку над баламутною фразою, що „духовникам не вільно уступати з поля бою і слід втискатися до світських товариств, щоб приєднювати людей до позитивної і корисної праці".

Чи змінять закон про пашпорти?

Господарські кола висунули новий проєкт у справі зміни закону про закордонні пашпорти. Згадані кола домагаються злагіднення гострих постанов закону про пашпорти. Замісць спеціяльної пашпортової книжечки пропонують видати новий тип краєвого пашпорту. На ньому влада, що видає закордонні пашпорти, витискала би печатку з дозволом виїхати за кордон на основі візи на краєвім пашпорті.

—o—

IV. Зїзд українських політичних еміграантів.

Варшава, 1. XI. 1937.

Минулої неділі почався у Варшаві IV. Зїзд українських політичних емігрантів, обєднаних, в Українськім Центральнім Комітеті. Святочне відкриття зїзду відбулось в 10-ій год. рано в салі Східного Інституту. На зїзд прибули представники грузинської, азербейджанської, татарської кольонії, сен. Седлецький, проф. О. Гурка й ін. Наради відкрив голова У. Ц. К. Микола Ковалевський, пропонуючи на предсідника ген. Володимира Сальського, якого зїзд вибрав через аклямацію. Ген. Сальський виголосив довшу промову. З черги на внесок предсідника до президії ввійшли: полк. Кузьмінський, полк. Труба як заступники предсідника і пор. Сенкевич та пор. Платонів як секретарі. По виборі президії забрав голос проф. Роман Смаль-Стоцький витаючи зїзд в імени президента УНР, головного отамана Андрія Лівіцького. Цей привіт вислухали присутні стоячи. По довшій промові проф. Р. Смаль-Стоцького виголосили привіти: голова Східного Інституту сен. Седлецький, п. Расуль Заде в імени азербейджанської і грузинської кольонії та верховинців півн. Кавказу, п. Ішакі Бей в імени кольонії Ідель-Уралу, ред. М. Прушинський в імени групи „Мисль Моцарствова" і редакції „Політики", проф. О. Лотоцький в імени Українського Наукового Інституту, інж. А. Лукасевич в імени українських інжинірів, п. Гліб Лазаревський в імени Українського Правничого Т-ва, п-і Винникова-Марченко в імени варшавського відділу У. Ц. К. Далі предсідник відчитав резолюції зїзду, що їх приняли присутні через аклямацію.

По перерві вибрано комісії: мандатову, культурно-освітню, організаційну і фінансово-господарську. Далі складали звіти: від організаційної секції комітету підполк. Білодуб, від гуманітарної, інвалідської секції і секретаріяту — ген. Загродський, від культурно-освітньої п. Шкурат.

Війна аж до розгрому китайського війська.

ТІЕН-ТСІН, 3. 11. ПАТ. Шеф штабу ген. Теравчі, командант японських військ у півн. Китаю заявив представникові Аваса, що японська армія не думає займати ні частини території Китаю ні нарушувати устійненої кордонної лінії. З китайськими військами буде боротись до хвилини, доки не перестануть вести акції проти Японії. Ген. Каваге додав, що Китай не змінить мабуть тепер свого становища не зважаючи на великі втрати. Тому війна затягнеться довго, бо керманичі китайської політики не скапітулюють навіть по здобутті Нанкіну та захопленні японським військом серця Китаю.

—o—

до сутички між жидівськими студентами і польськими, що не хотіли впустити їх крізь браму до середини. Поліція арештувала двох ексцедентів і привернула спокій. На університеті і політехніці бушують ендецькі боївки.

— **О. Яценків на волі.** Як довідуємось, о. Володимира Яценкова, гр.-кат. пароха у Клепарові під Львовом, якого арештовано у звязку з убивством поліціянта Маньковського, випущено 2. ц. м. із слідчої вязниці на волю. Дуже тішимося, що невинність о. Яценкова вийшла наверх і що він нарешті по стільки тижнях терпінь у слідчій вязниці опинився на волі.

— **200 тисяч осіб переїхало трамваями у двох днях.** В часі латинських свят Всіх Святих і Задушного Дня фреквенція на обох львівських святах була дуже велика. Личаківський цвинтар відвідало 70.000 осіб. Упродовж неділі та понеділка у трамваях продано поверх 200 тисяч білетів.

— **Осторога.** Дня 9. серпня ц. р. замовив я і заплатив 12 зол. за ручний хрест, який фірма Стефан А. Павлик, Перемишль, 3. Мая 21, мала до 8днів достарчити мені оплатно через свого агента Т. Лесейка. Цей агент представився як б. австрійський канцеліст, зредукований польською владою, додаючи, що його жінка, укінчена семинаристка, веде кравецьку робітню в Пикуличах. Хоча я взивав його почтою, хреста дотепер не дістав. Тому, що в книжці було кільканацять замовлень священиків, я агентові повірив. Остерігаю тепер публично перед цією фірмою. **о. Стефан Онишкевич,** парох Купнович.

— **У справі особистої ревізії у довжників.** Як повідомляють із Варшави, компетентна влада виладжує інструкцію для коморників у справі особистої ревізії у довжників. Переводити особисту ревізію як екзекуційний засіб можна тільки в остаточному випадку, коли заходить підозріння, що довжник укриває маєтковий предмет або підчас переводження ревізії хоче вийти з мешкання.

— Чотири залізниччи в укр[аї]нських Кар... пот... цьо... та живий ... залізна ... на з... на в... чі в... ної, ку... на ... аж до ... ох... що 30 ... сіб ... ади, що головні туристичні ... будуть вільні від нових граничних загострених приписів

НОВИНКИ.

— **Знана** зі солідности кравецька робітня мужеських одягів **М. Білоус, Львів, Домініканська 4. I. п. тел. 234-56.** На складі власні матеріяли до вибору. **Ціни приступні!** 1931 4—35

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.**

— **„Хром", Львів, вул. Руська 20., телефон 271-83** поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і переробляє уживані футра за найновішими моделями.

— **Чи скористали Ви вже з нагоди?** Як відомо з оповісток, з приводу 30-літнього ювилею Маслосоюзу, як теж, щоби переконати якнайширші круги про незрівняну якість добірного масла Маслосоюзу — обнижено його ціну на 5%. Ця знижка обовязує тільки до 6. листопада. Тому спішіть скористати з доброї нагоди!

— **Богослуження з Успенської церкви в радіо.** З нагоди свята св. Димитрія, що припадає на понеділок 8. ц. м., передаватиме того дня від год. 9.30—11.15 львівське радіо богослуження з Успенської церкви у Львові.

— **Курс модних танців** для старших і молоді під проводом **Тамари Панченко** розпочинає філія Союзу Українських Емігрантів при вул. Рутовського 22. „Народний Дім", сала „Руського Касина" II. пов. Вписи і інформації також від 2—5. листопада 1937., год. 5.30—7. веч.

— **Опера у Львові.** Велике зацікавлення, яке викликує виступ японської співачки Теіко Ківи в опері „Батерфляй" в четвер 4. ц. м., зростає з кожним днем, так, що тільки незначна частина білетів залишилась у касах львівського Великого Театру. Побіч неї виступить тенор варшавської опери Варва і баритон польських і заграничних сцен Романовський. Виставою дириґує Йосиф Лерер, режисерує Ал. Улуханов. Білети продає каса театру і книгарня Зайфарта.

— **Академічне словянське товариство** уладжує в пятницю 5. ц. м. в год. 19. в салі ім. Коперника львівського університету (новий будинок) врочистий вечір для вшанування памяти Т. Масарика, б. президента чехословацької республики. Вступ вільний.

— **Неспокій у вищих школах.** Вшехпольська молодь оголосила у всіх вищих школах у Львові „день без жидів" і вивісила написи: „День без жидів. Домагаємось урядового ґетта". В академії заграничної торговлі дійшло

— **Хто виграв долярівку?** Вильосовано такі долярівки: 12.000 дол. ч. 683773; 3.000 дол. ч.: 1444293 999200; 1.000 дол. ч.: 806009 275392 520975 399941 14093364 805029 657686; 500 дол. ч.. 99167 166541 14?0286 662759 1271549 1075209 1478537 1375811 318189 855629; 100 дол. ч.: 165229 503746 308954 602200 345079 329106 1138121 1099089 894205 1016994 901938 521493 1421243 1402738 301192 912245 204497 491995 912114 203280 950078 994339 897472 194860 52318 576623 341093 895913 48220 14477359 91390 600180 661995 493155 1270667 376164 1499281 815081 223085 970167 217198 306769 831568 129668 455971 123371 493750 171733 181891 998282 936021 431885 292830 152403 13137712 1001174 4419 608286 1033353 909879 312099 702459 1395450 674345 1032948 830265 454897 1374463 791757 100631 681942 507937 1090033 657675 890264.

— **Окупаційний страйк** вибух у тартаку Ліхтмана в Турці. 80 робітників, що домагаються підвишки платень, вже цілий місяць окупує тартак. Усякі спроби поладнати справу компромісово, не повелися.

— **Проти православних затій.** У місцевости Нова Весь під Новим Санчом частина збаламучених москвофілами селян перейшла в останніх роках на православний обряд. Недавно тому один православний Васько Стараник по-

...товив на своїм полі хрест і запросив православного священника Рудя, щоби його посвятив. Одначе до цього не допустили селяни гр. кат. обряду, що прийшли громадно і не позволили правити. Скінчилося на тім, що православний батюшка відїхав з нічим.

— **Сензаційна афера львівського листаря.** Поліція арештувала листаря Казимира Возняка за присвоювання грошей. Виявилось, що арештований листар присвоював собі гроші з переказів. Пересилані суми виплачував опісля з грошей, присвоєних з інших переказів. На слід його зловживань навела владу одна пані, яка вислала почтовим переказом гроші одному купцеві у Львові. Коли він грошей не дістав, до дирекції головної почти вплинула жалоба. Дирекція провірила, що листарем у згаданім районі був Казимир Возняк і таким чином виявились його зловживання.

— **Львівська хроніка.** До шпиталю привезли аптикаря Маріяна Шафранського, що затроївся якоюсь отруєю. — На розі вулиць Казимирівської і Бернштайна пекарський віз зударився з автодорожкою, яку значно ушкодив і покалічив шофера та одного пасажира. — Служниця з вул. Л. Сапіги Софія Микола отруїлася з причини браку праці. Її відвезли до шпиталю. — На вул. Каспровича застрілилася 24-літня жінка поліційного агента Олена Ратошинська.

— **Краєва хроніка.** До стрийського шпиталю привезли в безнадійному стані арендаторку пансіону „Білий двір" у Моршині, Естеру Опочинську, що попертинала собі жили в руках. — На Бернарда Павлонеця, господаря з Козачини, пов. Борщів, напали бандити і відобрали йому 85 зол. — 60-літній Онуфрій Мартиняк у Сковятині, пов. Борщів, убив сокирою свого 19-літнього сина Гната. — На залізничій стації в Березовиці Великій біля Тернополя найшли трупа Йосифа Юзьвяка. Невідомо, чи він покінчив самогубством, чи його убили. — З мешкання трафікантки Анни Контецької в Добромилі вкрали злодії ріжні річи вартости 1000 зол.

— **Напад на помешкання учителя.** На помешкання управителя школи в Зубові, пов. Тернопіль, Людвика Пашкевича напало нічю кількох напасників. Один з них вибив шиби, інший вистрілив із револьвера. Куля відбилася від стіни, при якій спала жінка Пашкевича та впала на ліжко, але не зранила її. Поліція шукає виновників.

— **Влом до почтової агенції.** Два невідомі досіщо вломники вибили діру в стіні будинку почтової агенції у Вишнівчику, пов. Підгайці. Прокинувшись зі сну службовичка Т. Полісюк увійшла до бюра і тоді один з напасників хотів зброєю присилувати її, щоб видала гроші. Службовичка відмовилась і тоді напасник ударив її тупим предметом по голові. Крик наляканої заалярмував сусідів, які прикликали поліцію. Напасники втікли.

— **Цвинтар мамутів на Волині.** В селі Липе під Дубном відкопано, як відомо, кости мамута. При дальших розкопах добуто ще два кістяки менших мамутів, а згодом два дальші. Крім того знайдено камінні вістря до спис, топірці, ножі і т. п. Все те передано до музею в Дубні. Є здогад, що колись, перед десятками тисячеліть постигла в цьому місці якась катастрофа ціле стадо мамутів. Потопилися мабуть у багні, переслідувані озброєними людьми.

— **Присуд на душогубів.** Окружний суд у Луцьку розглядав справу двох братів із Старого Села, 21-літнього Миколи і 26-літнього Тихона Кушків, що вбили жінку і дитину Тихона та його шваґра Івана Науменюка. Доконавши злочину, душогуби вкинули тіло Наумонюка в ріку Стир, а вернувшись на місце злочину, підпалили хату, в якій находилися трупи. Обох обвинувачених засуджено на досмертну вязницю.

— **Трагічна статистика.** В часі жовтня ц. р. у Варшаві 126 осіб пробувало розпрощатися з життям, з того 23 особи з успіхом. Трамваї переїхали 56 осіб, з яких 4 померли. Вбито 6 осіб. Шестеро дітей погибло з браку опіки. Кінні дорожки переїхали 68 осіб, самоходи 133 особи, з того погибло 5 осіб. Взагалі 55 осіб згинуло трагічною смертю. Впродовж останніх 6 місяців було коло 1000 самоходових випадків, при чому згинуло 31 осіб, а 768 було ранених.

— **Під колесами потягу.** На залізничому переїзді коло Ліпениць радомського повіту склалася катастрофа. Особовий потяг наїхав на віз, яким їхало пятеро осіб. Дві особи згинули на місці, а трое в дорозі до шпиталю. Віз розбило на кусники, при чому згинули три коні. — У ґдинській пристані затонув польський корабель „Транспорт", зударившись серед темноти з другим польським кораблем „Пуцк".

— **Дама з товариства злодійкою.** Варшавська поліція вже від довшого часу мала клопіт з крадіжками підчас шлюбів у костелах. Одначе щойно минулої суботи вдалось зловити злодійку в костелі св. Олександра підчас шлюбу варшавського промисловця. Поліційні агенти доглянули, що одна елегантна дама складала дуже сердечні побажання молодятам і при цій нагоді витягнула дуже зручно золотий годинник молодому. Поліційні агенти арештували цю даму на вулиці, знайшли при ній годинник і віддали його молодому. Виявилось, що злодійкою є Бронислава Нівінська, власничка великої камениці в Пястові під Варшавою. Арештована вела вигідне життя. В її камениці приміщується навіть поліційна станиця. Підчас ревізії в її помешканні поліція найшла кількадесять годинників, перстенів, портфелів та папіросниць.

— **Самогубство поліціянта.** Як повідомляє виленська преса, поліціянт Ант. Міхневич, висланий на стежу, вступив до шинку. Тут застав його в нетверезому стані комісар Ґлінський і велів арештувати. Тоді Міхневич звернувся до поліціянтів, які з ним прийшли, щоби ступилися, а коли вони це зробили, добув револьвера і дав до комісаря чотири стріли. Ранений комісар упав на землю, а Міхневич, думаючи, що його вбив, утік. Згодом двома кулями відобрав собі життя.

— **З Польщі.** В Лодзі відбувся зїзд молодих німців при участи 1000 делеґатів. — У Бродах під Варшавою божевільний 48-літній швець зарубав сокирою троє дітей і підразів собі бритвою горло.

— **Згинула на гробі чоловіка.** Трагічний випадок скоївся в дні Всіх Святих на цвинтарі в баварській місцевости Гайсманцель. 70-літня вдова Катерина Ціргнгобель уклякла на могилі свого чоловіка, щоб прибрати її квітами. Наразі зісунулася з нагробника тяжка плита і придавила старушку. Коли добули її зпід каменя, вона вже не жила.

— **Летунська катастрофа.** У віддалі 10 кільометрів від африканських берегів в околиці роґу Кантін рибалки виловили мішок з поштою, що походить із французького літака „Антар", який недавно загинув.

— **Страшна залізнича катастрофа.** Поспішний поїзд упав до ріки у віддаленні 100 км. від Ріо де Джанейро. 6 осіб згинуло, 22 ранені.

—o—

З концертової салі.

МИХАЙЛО ДУДА — В. ДУБРІВНА.

Важкі є „початки" у мистецтві, перші виступи на концертовій естраді та перші кроки у виконавчій ділянці. Фахові критики, музики й публика звикли ставитись до них якнайлагідніше; адже-ж не відразу Рим збудували! Можна і треба ставитись лагідно до цих перших кроків дебютуючих артистів, коли вони ставлять їх скромно, свідомі своєї ролі, та коли за них промовляє молодість — атрибут, звязаний нерозривно з поняттям „перших кроків" — і талант, себто прикмета чи дар, звязані нерозривно з поняттям артистичної діяльности взагалі.

Але ніяк не можна пристосувати цієї мірки у відношенні до людини далеко не першої молодости, а у віці, в якому осягається повну психічну й артистичну зрілість, людини, яка виступає з величезними претенсіями, влаштовуючи свій концерт у найбільшій і найкращій концертовій салі в місті, оголошуючи себе „оперовим співаком загранничних сцен" та ще й „перед відїздом до Відня" (треба, очевидно, догадатись: до віденської державної опери...). До такої людини, яка судячи по поважному цивільному званню інжиніра, повинна бути вповні свідома своїх діл та за них відповідати, треба й мусимо поставитись не як до початкуючого дебютанта, — як воно є на ділі — але як до... „оперового співака загранничних сцен". Зрештою, який не був би підхід до вчорашнього концерту п. Дуди і п. Дубрівної — на його окреслення є тільки одне слово: скандал. Українським музикам, які сиділи в салі, прийшлося паленіти за те, що на концерті були присутні чужі рецензенти, які почуваючи себе гістьми на таких українських імпрезах, пишуть потім очевидно чисто куртуазійні рецензії.

Говорити про голос п. Дуди — не можна; бо з поняттям „голосу" в музиці звязане передовсім питання його пристосування і його можливостей. Можна сказати тільки одне: що голосовий орган п. Дуди сильніший від пересічних. Однак коли хотілось би говорити про все інше, нерозривно звязане з „голосом" і правом публічно виступати, як: школа, музикальність, артистичний смак (уклад програми!) та інтуїція, до того зовнішня поява при виконуванні — то краще все це промовчати. Не можна тільки промовчати виконання таких популярних оперових арій, як із „Аїди" чи „Стретти" із „Трубадура": їх традиційні темпа та ріжні не менш традиційні подробиці в їх виконанні — динаміка, рітардандо, портандо і т. і. — відомі кожному хористові з кожної, навіть третьорядної опери. Чому про них не має найменшого поняття п. Дуда?!

Партнерка концертанта, п. Дубрівна, звязалась на перший виступ у Львові, у великій салі, мабуть за чиєюсь намовою, за яку вона не може бути вдячна. Що можна сказати про той виступ, коли він стояв під знаком такої треми, що концертантка майже ввесь час співала нечисто? В інших обставинах усе випалоб певно куди корисніше, тому, що п. Дубрівна все таки має зовсім гарний голосовий матеріял і навіть деякий „темперамент" у співі.

Є концерти, з яких писати рецензії — трудно й неприємно. Але писати сьогоднішню рецензію — річ куди менш неприємна і менше трудна, як нею було вислухання вчорашнього концерту.

Ант. Руд.

Зі судової салі.

ВІДГОМІН СТРАЙКУ ЛЮДОВЦІВ У БУЧАЧЧИНІ.

Перед начальником городського суду в Бучачі Нідерле відбулася дводенна розправа проти 10-ох членів „Стронніцтва Людового" за провину зі ст. 251 к. к., себто за те, що припинювали силою рух на публичних дорогах і не допускали до міста селян з харчами. При цьому вивертали фіри і нищили харчеві продукти, як молоко, яйця і т. п. Всі обвинувачені призналися до вини, що її потвердили свідки. Суд засудив усіх на безоглядну кару вязниці, а саме: Станислава Тенчу та Яна Косовського по 8 місяців вязниці, М. Пророка і П. Табіша по 7 м., Й. Бляхова, Яна Олеяжа, Ф. Тхоровського, М. Сохацького та Й. Василькова по 6 м. Усі засуджені зголосили апеляцію.

Спорт.

УКРАЇНА — II. СОКІЛ

Передостанній метч України за мистецтво Окружної Ліги та останній її метч у Львові відбудеться в неділю 7. ц. м. Противником України буде II. Сокіл, який хоч займає останнє місце в табелі, проте грає доволі добре і не легко дає собі видирати пункти. Найкращий доказ минулонедільний метч у Ряшеві з Ресовією.

Метч Україна — II. Сокіл відбудеться на грищі Цитаделі в год. 11.30 передполуднем.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

УСТ. „Стріла" в Жовкві зголосила приступлення до ЛОЗПН і братиме участь у грах за мистецтво Ц. кляси камінецької підокруги на весну 1938 р.

УСК. Запорожець-Нижанковичі зголосив також приступлення до ЛОЗПН-у і гратиме в перемиській підокрузі.

Пащин, один з найкращих змагунів-боксерів тернопільського Поділля виступатиме вже в цьому сезоні у вісімці С. Т. Україна (Львів).

Суддя п. Раніш, який віддав був судейську леґітимацію, дістав повну сатисфакцію, бо ЛОЗПН покарав гостро Юнак, замкнувши йому грище, В. С. С. не приняв його резиґнації і представник II. Сокола перепросив п. Раніша за те, що капітан дружини II. Сокола ображав був його.

Франція — Голяндія 3:2 (1:0). Міжнародні змагання, які відбулися в Амстердамі, закінчилися програною Голяндії.

Нові книжки й журнали.

СОКІЛЬСЬКИЙ КАЛЕНДАРЕЦЬ 1938. Видав Сокіл-Батько. Львів 1937. Стор. 128. ф. 16°.

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Ґалянтерійна Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Салямандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Четвер 4. XI. год. 8. веч. „Мадам Батерфляй".

Пятниця, 5. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Субота 6. XI. год. 4. попол. „У святоіванську ніч" казка для дітей. Год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Ріжнородностей:

Четвер 4. XI. год. 7.30 веч. „Де чорт не може".

Пятниця 5. XI. год. 7.30 веч. „Жабоньзка".

Субота 6. XI. год. 7.30 веч. „Жабоньза"

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗОЛОЧІВ.
4. XI. Шаріка.
5. XI. Ніч під Івана Купала.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕМИШЛЬ (саля Робітничого Дому):
4. XI. Маруся Богуславка.
5. XI. Ніч під Івана Купала.

Лебіжчик ходить?

КІНА.

АПОЛЬО: „Я була шпіоном" (Фрайляйн Доктор).
АТЛЯНТИК: „Кід Ґалегад".
ВАНДА: „Голгофта".
ГРАЖИНА: „Тайни жовтого міста".
ЕВРОПА: „Їх сто й вона одна" (І. Дурбін).
КАСІНО: „Коли цвітуть бози".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Пропавший острів" комедія „Парада ніжок".
МЕТРО: „Сан Франціско" та ревія.
МІРАЖ: „Потвора" (Ґері Бавр).
МУЗА: „Камелієва дама".
ПАКС: „Тоні з Відня" із славним хором „Вінер Зенгеркнабен".
ПАЛЯС: „Зоря Рівієри" з Ерною Зак.
РАЙ: „Вільоні Кармен" із Мартою Еґерт.
РІЯЛЬТО: „Бурґтеатер".
СВІТ: „Кров на морі", „На згарищах щастя".
СТИЛЕВЕ: „Один поверх вище" і ревія
ТОН: „Трафальгар".
УТІХА: „Вожд червоношкірих" і ревія.
ХИМЕРА: „Ти що в Гострій світиш Брамі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Мемфіс, Секара, Гелюан".

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНО!
„Charmes" — матові **РЕФОРМИ 3·55**
„Milanes" — тривалі „ **1·85**
„ДІМ ВОЛІЧКИ"
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 4. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібниці; 20.15, 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 20.30 Пісні; БРАТИСЛАВА 19.15, 20.00, 21.00, 22.00 „Люїза" оп. Шарпентієра; БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 18.30 Танк. музика, 19.00, 20.00 Оперетковий вечір, 21.10 Форт. сонати Бетовена вик. Ерно Договнаї, 22.30 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 20.25 21.00 Оп. мельодії, 22.30 Розр. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Солісти, скр., форт., 19.10 Симфонія ч. 2. д-дур Брамса, 20.20 Твори Франк-а у вик. Касадесуса, форт.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Італ.-браз. концерт, 18.20 Розр. музика; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяви (Мольєр), 20.30 Пісні, 20.45 Форт., 21.30, 22.00 Фестіваль Ж. Форе; РИМ 20.30 Розр. музика, 21.00 Свято роковин перемоги: Симф. концерт; ШТРАСБУРҐ 21.30, 22.00, 23.00 „Венеція" оп. Рішпена.

Пятниця, 5. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 20.40, 21.00 Симф. концерт. БУДАПЕШТ 17.00 Сюїта г-моль Баха, 19.30, 20.00 Нар. пісні в супр. циг. орх., 21.30, 22.000 Концерт квартету, ВІДЕНЬ 10.50 тенор, форт., 15.15 Пісні Найбахера, Вагнер барит., 17.00 Для дітей, 17.30 Соньта на віол. і форт. Гріґа, 18.35 Весела авд. для кожного 19.25 Давні пробоєвики, 20.05, 21.00 „Маломіщани" ком. Коцебу, 22.20 Танц. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00, 20.00 Камер. концерт, 21.00 „День кінчиться", Серенада під зорями", квартет, орх., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер: „Іль фестіно" муз. комедія Маліпера, „Сан Франціско д'Асісі" містерія Маліпера, „Ля Самарітана" еванг. епізод Рефічія. ПРАГА 19.15 ар. пісні, 20.55, 21.00 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Франція в пісні — вок. концерт, РИМ 17.15 Камер. концерт, 18.00 Рецитації, 18.50 Легка музика, 21.00, 22.00 Комедія Гольдонія, 22.15 Розр. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 4. листопада 1937.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 11.15 Танки та пісні; 11.40 Паганіні: Скрипковий концерт, пл.; 11.57 Сиґнал часу; 12.03 Полудн. авд.; 12.20 Полудневий денник; 13.45 Комунікат льв. Хліб. Палати; 13.30 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Гутірка: „Львів", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста і провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівки, авд. для молоді; 16.15 Сальон музика; 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Про книжку Гемборовича та Маньковського: „Араси Жиґмонта Августа"; **17.15 Серенади й танки у вик. М.Сокіл і Антона Рудницького;** 17.50, 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 При кінці сезону копаного мяча; 18.20 Скрипкові твори в супр. форт.; 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Східна казка про кохання" з муз. іл., 19.35 Спів. ресітель Павла Прокопієві в супр. форт., 20.00 Легка музика, орх., спів, 20.45 Веч. денник; 21.00 Танк. музика і спів; 21.45 Літер. нарис: Новий академик — Корнило Макушинський; 22.00 Камер. концерт: форт., скр., альтівка, віол., клярнет; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбума.

Пятниця, 5. листопада 1937.

6.15—8.00 Раннішня авдиція, 9.00, 11.15 Для шкіл: Воєнська авдиція, 11.40 Гайдн: Смичк. квартет ч. 68, оп. 3. ч. 5, гр. пл., 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Розр. музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Гутірка: „Львів", 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські, вістки, 15.45 Індіянські казки, словно-муз. авд., 16.05 Гутірка з хорими, 16.20 Орхестра мандолiністів, 16.50, 20.00 Актуальна гутірка, 17.00 Чи праця господині дому може бути фахом. 17.15 Арії та пісеньки у вик. Дідур-Вікторової (мецосопран) у супр. форт., 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Туристичний інформатор, 18.15 Два фортепіяни, 18.35 львівські портрети: Вартоломей Зіморович. 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Марнотравний син" ком. Ст. Трембецького, 19.40 Польська хоральна творчість, спів, форт., 20.10 Симф. концерт: орх., форт.; у перерві коло год. 21.00 Веч. денник, Гутірка 22.50 Ост. вістки, 23.00 Студіо молодих: поезії, норвеське оповідання.

БІРЖА.

Львів, 3. листопада 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·68, 89·25, Доляри американські 5.29·00, 5.26·50, доляри канад. 5.29·00—5.26·50, Фльорени гол. 293·32—291·60, Франки фр. 18·08—17·58, Франки швайцарські 122·45—121·65, Фунти англ. 26·32—26·16, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 117·49—116·65 Кор. норв. 132·23—131·25, Корони шв. 135·68—134·70, Ліри, італ. 21·60—21·00, Марки фінлянд. 11·64—11·20, Марки нім. 121·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·00—97·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 127·00 — 121·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·25, 55·50, 3 інв. 1 ем 69·75, серія неконт., 3 поз. інв. 2 ем. 71·00, серія 63·50, 4 консол. 59·25.

Папери.

Банк Польський 108·00 Цукор 33·25 Вугаль 23·75, 23·25, Ліпльоп 30·40, Моджеїв 9·75, Островець 25·00, Старахович 31·25, Габероуш 41·00.
Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 3. листопада 1937 р.

1 кг масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков вкл. з опак.	2·85 зол.
1 кг масла експ. вкл. з опак.	2·80 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·40—4·45 зол.

Тенденція на масло і молоко слаба, на яйця вдержана.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО підприємчивого управителя до самостійного ведення крамниці з паперово-ґалянтерійної бранжі. Вимагана кавція 3000 зол. Зголошення слати до Адміністрації під „Підприємство". 2014

КУПНО-ПРОДАЖА

ГОДИННИКИ Omega, Tissot, Cyma, дешево поручає Фірма Л. Роззажевський, Львів, Академічна 2, готель Жоржа. 19622—7

250 КГ. ГУСЯЧОГО ПІРЯ на подушки потрібно для шпиталя Нар. Лічниці. Оферти просимо слати на адресу Лічниці: вул. П. Скарги 4. 2006 1—2

МЕДИКИ! Шимкевича „Гістольоґію" продає оказійно „Міль Книжковий", Баторія 6. 2616 1—1

„УНІВЕРСУМ" комісова крамниця Пасаж Миколяша, приймає в коміс і продає мужеську, жіночу гардеробу, лиси, тхорі і т. п. 459 1—4

РІЖНІ

НАЙМОДНІША вдібнича ґалянтерія як ґудзики, клямри, цвіти на біжучий сезон і карнавал дістанете дешево у ф-мі І. Гак, Львів, Галицька 13. 1895 5—5

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, папучі, бердячі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує єдина виробня „Ібіс" — Львів, вулиця Галицька ч. 5. ІІ пов. Тел. 240-31. 1896 5-20

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Прецизія", Рутовського 12 і Ринок 29 (брама Андріолього). 1952 3—10

МАШИНИ до шиття, до писання найдешевше продає — Патицький, Львів, Чарнецького 10. 1354 3—5

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортеп тепер **Бема 12 а.** тел. 224-81. 1959 4-30

УВАГА! Найдешевше купите всяку біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в новововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 8—15

СЛАВНИЙ психографольоґ ясновид Розенблюм приймає щодня, Львів, Ринок 11. 1993 3-4

ВИКЛЮЧНА продажа **ОБУВИ РУЧНОГО ВИРОБУ.** Поручає Льва Сапіги 83. 2001 2-4

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні випрати, шведські примуси, приладдя, Ренчнер, Леґіонів 37. 2003 2-15

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ширкові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИЗА,** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 100-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Ревматизм. — Внутрішні недуги.
Д-р А. Карчинський
перепровадився і ординує 2—3
при вул. Длуґоша 5. — Тел. 210-87.

ОГОЛОШЕННЯ.

НОВИНА! АПАРАТИ безлямпові з силою голосу однолямпівки, найчутливіші детекторові голосники та радієвий наряд найдешевше у фірмі
ЕЛЕКТРОМАТ Словацького 8, Казимира Великого 47.

Коли вживаєте доброго порошку до печива маєте ту певність, що Ваша праця не змарнується, навпаки: печиво гарно вдасться, буде пухке і смачне.

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

Магазин Новин для Пань
РОЖИ БОТВІН
Боїмів 8 — тел. 251-02
поручає найновіші роди вовни на плащі, костюми і сукні, як також шовки по цінах приступних. 5-5

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Матраци, ролети, тапети, фіранки, дивани, меблеві матеріяли, тапчани і т. п.
Проєктування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 16—40

„ШЕХТЕРІВЕН БАНД"
атракційна жіноча орхестра з Варшави від 1. листопада ц. р.
В КАВАРНІ - ДАНСІНҐ - БАР
„ЛІДО"
ул. Личаківська 24 а тел. 205-26.

Меблеві покриття хідники, дивани, порати, ліноліюм, капи і намітки, в найбільшім виборі
ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 5-22
Львів, Леґіонів 29, в подвірю, тел. 286-30.

ПЕРЕДОВА
Фабрика фортепіянів і піянін

Т. Беттінґ і С-ка
ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ
поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.
1687 14-30

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої доставки. 1428 23—40

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.